

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 4.10.2016
COM(2016) 646 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Εγγυήσεις για τη νεολαία και Πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων: τρία χρόνια
μετά**

{SWD(2016) 323 final}

{SWD(2016) 324 final}

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι νέοι είναι το μέλλον της Ευρώπης. Αποστολή μας είναι να δημιουργήσουμε τις συνθήκες για τη διασφάλιση της βέλτιστης ανάπτυξής τους και την παροχή των καλύτερων ευκαιριών ώστε να είναι ενεργοί στην αγορά εργασίας και την κοινωνία. Αλλά οι νέοι είναι εκείνοι που επλήγησαν περισσότερο από την κρίση και, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα του Ευρωβαρόμετρου, οι μισοί νέοι της Ευρώπης νιώθουν ότι περιθωριοποιούνται και αποκλείονται από την ουσιαστική συμμετοχή στον κοινωνικό και οικονομικό βίο.

Όπως δήλωσε ο Πρόεδρος Juncker στην ομιλία του για την κατάσταση της Ένωσης το 2016, «Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει όχι μόνο να διαφυλάξει τον ευρωπαϊκό τρόπο ζωής, αλλά και να ενδυναμώσει τη θέση όσων ζουν μ' αυτόν τον τρόπο. Αρνούμαι να δεχθώ ότι η Ευρώπη είναι και παραμένει η ήπειρος της ανεργίας των νέων». Επιβεβαίωσε επίσης τη δέσμευσή του ότι «θα εξακολουθήσουμε να εφαρμόζουμε το πρόγραμμα των "Εγγυήσεων για τη νεολαία" παντού στην Ευρώπη, βελτιώνοντας τις δεξιότητες των Ευρωπαίων και φθάνοντας έως τις περιοχές και τους νέους που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη βοήθειας». Η ανεργία των νέων πρέπει να συνεχίσει να αντιμετωπίζεται αποφασιστικά, προκειμένου να αξιοποιήσουμε τον δυναμισμό και τις δυνατότητες των ανθρώπων της Ευρώπης, και όλα τα διαθέσιμα όργανα στην ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο πρέπει να κινητοποιηθούν πλήρως. Αυτός είναι επίσης ο στόχος της νέας πρωτοβουλίας για τους νέους που ανακοινώθηκε στην επιστολή δήλωσης προθέσεων του 2016, με παραλήπτη τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τον πρόεδρο του Συμβουλίου, πρωτοβουλία με την οποία οι υπάρχουσες διαδικασίες που λειτουργούν αποτελεσματικά συνεχίζονται και ενισχύονται, ενώ παράλληλα δημιουργούνται νέα όργανα για την αντιμετώπιση ζητημάτων που δεν καλύπτονται επαρκώς. Η παρούσα έκθεση και τα συμπεράσματά της αποτελούν μέρος της εν λόγω πρωτοβουλίας.

Από το 2013 η Ένωση και τα κράτη μέλη εφαρμόζουν μια φιλόδοξη στρατηγική για τη μείωση της ανεργίας των νέων. Κατόπιν πρότασης της Επιτροπής, όλα τα κράτη μέλη ενστερνίστηκαν τη θέσπιση των «Εγγυήσεων για τη νεολαία», που αποτελεί πολιτική δέσμευση, με τη μορφή σύστασης του Συμβουλίου του Απριλίου 2013, ώστε όλοι οι νέοι να λαμβάνουν προσφορά απασχόλησης καλής ποιότητας, συνεχή εκπαίδευση, μαθητεία ή άσκηση εντός περιόδου τεσσάρων μηνών από τη στιγμή που καθίστανται άνεργοι ή εξέρχονται από την επίσημη εκπαίδευση. Η θέσπιση των «Εγγυήσεων για τη νεολαία» συνοδευόταν από κατευθύνσεις πολιτικής και χρηματοδοτική ενίσχυση σε επίπεδο της ΕΕ, ιδίως μέσω της «Πρωτοβουλίας για την απασχόληση των νέων».

Τρία χρόνια μετά τη θέσπιση του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία», υπάρχουν 1,4 εκατομμύρια λιγότεροι νέοι άνεργοι στην ΕΕ. Ως το 2015, το ετήσιο ποσοστό ανεργίας είχε μειωθεί κατά 3,4 ποσοστιαίες μονάδες στο 20,3% και ο αριθμός των ατόμων που ήταν εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (ΕΕΑΚ) είχε μειωθεί κατά μία ποσοστιαία μονάδα σε 12% κατά μέσο όρο στην ΕΕ. Η ανεργία των νέων και το ποσοστό ΕΕΑΚ είναι πολύ άνισα κατανομημένα στην ΕΕ, αλλά και τα δύο ποσοστά έχουν μειωθεί στα περισσότερα κράτη μέλη. Κατά την ίδια περίοδο, η ανεργία μειώθηκε ταχύτερα για τον πληθυσμό των νέων σε σχέση με τους ενήλικες, στην ΕΕ συνολικά καθώς και σε πολλά κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις των πολιτικών για την αγορά εργασίας, την εκπαίδευση και την κατάρτιση που υποστηρίχθηκαν από τις «Εγγυήσεις για τη νεολαία» είχαν αποτέλεσμα.

Το πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη νεολαία» έχει καταστεί πραγματικότητα σε όλη την ΕΕ. 14 εκατομμύρια νέοι άνθρωποι έχουν ενταχθεί σε προγράμματα παροχής «Εγγυήσεων για τη νεολαία» από τον Ιανουάριο του 2014. Περίπου εννέα εκατομμύρια νέοι δέχθηκαν κάποια προσφορά που, στις περισσότερες περιπτώσεις, ήταν προσφορές εργασίας. Σχεδόν τα δύο τρίτα

των νέων που βγήκαν από το πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη νεολαία» το 2015 αποδέχθηκαν προσφορά εργασίας, εκπαίδευσης, άσκησης ή μαθητείας. Το πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη νεολαία» έχει διευκολύνει σημαντικά τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και την καινοτομία στον σχεδιασμό πολιτικής στα κράτη μέλη. Συμπληρώνεται από άλλες πρωτοβουλίες, όπως η νέα ατζέντα δεξιοτήτων ή η συμμαχία για θέσεις μαθητείας. Εντούτοις, η ανεργία των νέων παραμένει απαράδεκτα υψηλή και τα κράτη μέλη πρέπει να αντιμετωπίσουν πολλές προκλήσεις. Απαιτείται συνεχής πολιτική δέσμευση για τις «Εγγυήσεις για τη νεολαία» ως μακροπρόθεσμη διαρθρωτική μεταρρύθμιση, έτσι ώστε να αποκομίσουμε τα οφέλη από το έργο που έχει διεξαχθεί ως τώρα. Η ενίσχυση του εσωτερικού συντονισμού και η δημιουργία ικανοτήτων μεταξύ των εμπλεκόμενων, όπως οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης και οι πάροχοι εκπαίδευσης και κατάρτισης, θα εδραιώσουν τις εταιρικές σχέσεις και θα βελτιώσουν την παροχή των υπηρεσιών. Τέλος, μένουν πολλά ακόμη να γίνουν για να μουν οι δυσπρόσιτες ομάδες και όσοι είναι πιο απομακρυσμένοι από την αγορά εργασίας στο πεδίο των «Εγγυήσεων για τη νεολαία».

Για την υποστήριξη της εν λόγω διαδικασίας παρασχέθηκε σημαντική χρηματοδότηση από την ΕΕ. Κατά την περίοδο 2014-2020, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο θα επενδύσει άμεσα τουλάχιστον 6,3 δισ. EUR —πέρα από την «Πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων»— για να υποστηρίξει την ενσωμάτωση των νέων στην αγορά εργασίας στο πλαίσιο της ίδιας επενδυτικής προτεραιότητας.

Επιπλέον, η «Πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων» (ΠΑΝ), με 6,4 δισεκατομμύρια EUR αρχικούς χρηματοδοτικούς πόρους, έχει προσφέρει για πρώτη φορά άμεση υποστήριξη σε νέους ΕΕΑΚ που ζουν σε περιοχές οι οποίες μαστίζονται από ποσοστά ανεργίας των νέων υψηλότερα από 25%. Το 2015, η Επιτροπή αποφάσισε να επιταχύνει την εφαρμογή της ΠΑΝ αυξάνοντας την προ-χρηματοδότηση των κρατών μελών κατά 1 δισ. EUR περίπου. Βάσει των αρχικών αποτελεσμάτων και της εκτίμησης των αναγκών έως το 2020, η Επιτροπή πρότεινε πρόσφατα να παρατείνει τη χρηματοδότηση της ΠΑΝ με την προσθήκη 1 δισ. EUR από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, το οποίο θα συμπληρωθεί με το ίδιο ποσό από τα κονδύλια του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για τα επιλέξιμα κράτη μέλη.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η νεολαία βρίσκεται ψηλά στην πολιτική ατζέντα της ΕΕ. Η πολιτική της ΕΕ για τη νεολαία δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην αύξηση της κοινωνικής ένταξης όλων των νέων, στη μεγαλύτερη συμμετοχή στον δημοκρατικό και δημόσιο βίο, και στην ευκολότερη μετάβαση στην ενηλικίωση, ιδίως στην ένταξη στον εργασιακό κόσμο.¹

Το 2013, εν μέσω μιας κρίσης με σοβαρό αντίκτυπο στην απασχόληση των νέων, τα κράτη μέλη δεσμεύτηκαν σε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση **με συγκεκριμένο και άμεσο στόχο την αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων.**

Επομένως, το πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη νεολαία» θεσπίστηκε με σκοπό όλοι οι νέοι κάτω των 25 ετών να λαμβάνουν προσφορά απασχόλησης καλής ποιότητας, συνεχή εκπαίδευση, μαθητεία ή άσκηση εντός περιόδου τεσσάρων μηνών από τη στιγμή που

¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2015), Έκθεση της ΕΕ για τη νεολαία 2015, Υπηρεσία Εκδόσεων της ΕΕ, Λουξεμβούργο.

καθίστανται άνεργοι ή εξέρχονται από την επίσημη εκπαίδευση². Με τη βελτίωση της μετάβασης από το σχολείο στην εργασία και την επένδυση στην απασχολησιμότητα των νέων, το πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη νεολαία» στόχευε επίσης στο να **αποτρέψει απώλεια αναπτυξιακού δυναμικού λόγω της απώλειας δεξιοτήτων, της απώλειας κοινωνικής συνοχής και των αποχωρήσεων από την αγορά εργασίας που θα μπορούσαν να πλήξουν σοβαρά την οικονομία της Ευρώπης, ιδίως σε εποχή ταχείας γήρανσης του πληθυσμού.**

Παράλληλα με το πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη νεολαία» η ΕΕ ανέλαβε αρκετές άλλες πρωτοβουλίες. Το 2013 δρομολογήθηκε η Ευρωπαϊκή συμμαχία για θέσεις μαθητείας με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας, της παροχής και της εικόνας της μαθητείας στην Ευρώπη. Τον Μάρτιο του 2014 εγκρίθηκε η σύσταση του Συμβουλίου για πλαίσιο ποιότητας για την πρακτική άσκηση. Το Ευρωπαϊκό σύμφωνο για τη νεολαία του 2015 βασίζεται στις πρωτοβουλίες αυτές με την προώθηση ποιοτικών εταιρικών σχέσεων επιχειρήσεων-εκπαίδευσης.

Τρία χρόνια μετά τη θεσμοθέτηση των «Εγγυήσεων για τη νεολαία», οι άνεργοι νέοι στην ΕΕ είναι κατά 1,4 εκατομμύριο λιγότεροι και ο αριθμός των νέων εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (ΕΕΑΚ) έχει μειωθεί θεαματικά, αν και με άνισα αποτελέσματα μεταξύ των κρατών μελών.

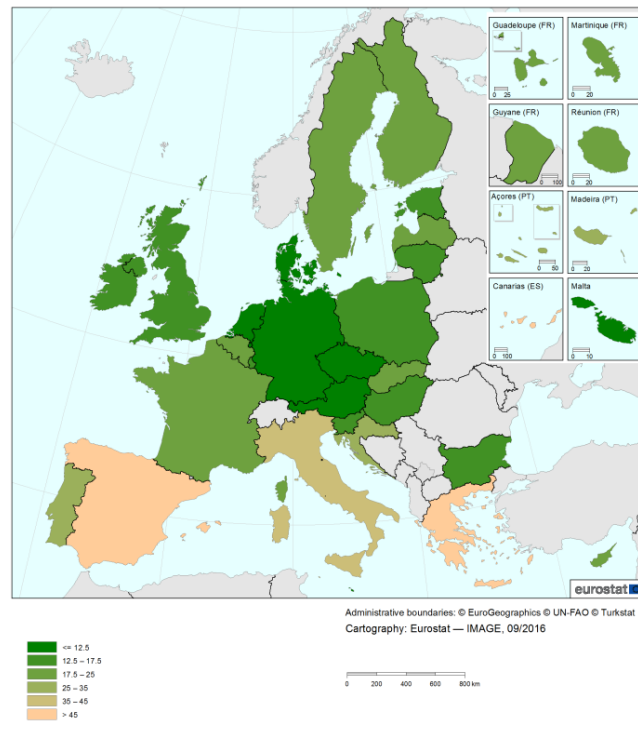
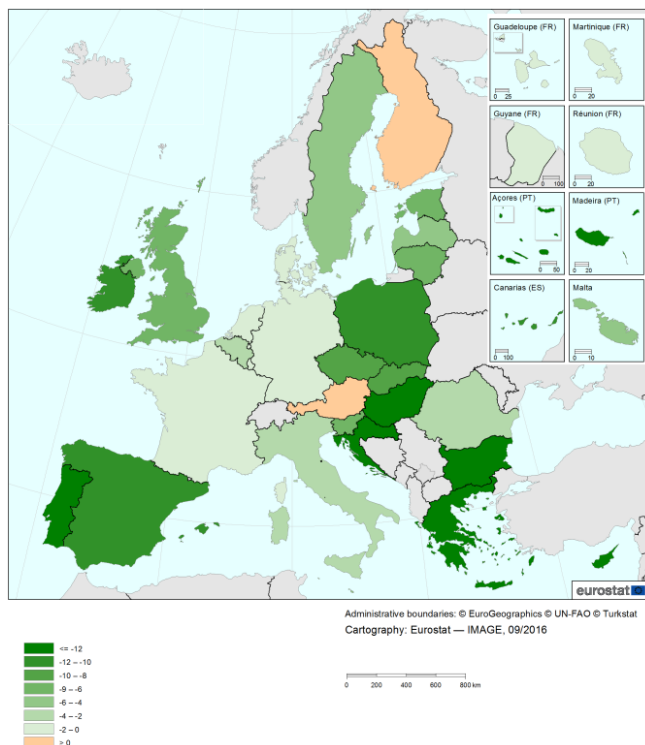
Το διάγραμμα 1 παρουσιάζει μια εικόνα των πολύ διαφορετικών ποσοστών της ανεργίας των νέων στην ΕΕ στις αρχές του 2016 και επισημαίνει σε ποια κράτη μέλη έχει παρατηρηθεί η μεγαλύτερη μείωση στην ανεργία των νέων από το 2013. Οι επιδόσεις των νέων στην αγορά εργασίας έχουν ξεπεράσει τις άλλες ηλικιακές ομάδες από το 2013. Παρόλο που θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη και άλλοι παράγοντες, όπως η μεγαλύτερη συγκυριακή ευαισθησία των νέων στις μακροοικονομικές συνθήκες, οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις των πολιτικών για την αγορά εργασίας, την εκπαίδευση και την κατάρτιση –που υποστηρίζονται από το πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη νεολαία»– έχουν συμβάλει σε αυτό το αποτέλεσμα.

² ΕΕ C 120 της 22ας Απριλίου 2013, σ. 1.

Διάγραμμα 1: Ποσοστό ανεργίας των νέων στην ΕΕ το 2016 και αλλαγές από το 2013-2016

Ποσοστό ανεργίας των νέων (15-24)
Αλλαγή πρώτο τρίμηνο 2013- 2^ο τρίμηνο 2016

Ποσοστό ανεργίας των νέων 2^ο τρίμηνο 2016

Οι «Εγγυήσεις για τη νεολαία» είναι πλέον πραγματικότητα σε όλη την ΕΕ. Η ταχεία εφαρμογή τους ξεκίνησε το 2014. Έκτοτε, πάνω από 14 εκατομμύρια νέοι έχουν ενταχθεί σε προγράμματα «Εγγυήσεων για τη νεολαία», και κατά μέσο όρο σχεδόν δύο εκατομμύρια νέοι ήταν εγγεγραμμένοι ανά πάσα στιγμή³. Σχεδόν εννέα εκατομμύρια νέοι δέχθηκαν προσφορά εργασίας, εκπαίδευσης, μαθητείας ή άσκησης στο πλαίσιο των «Εγγυήσεων για τη νεολαία».

Το 2013-2015 θεσπίστηκε στα περισσότερα κράτη μέλη μεγάλος αριθμός των μεταρρυθμίσεων της αγοράς εργασίας με στόχο τους νέους. Το πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη νεολαία» βοήθησε όχι μόνο την ενίσχυση των μέτρων σε σχέση με τη ζήτηση και την προσφορά, αλλά λειτούργησε και ως καθοριστικός παράγοντας για τη μεταρρύθμιση. Ως εκ τούτου, διευκόλυνε σημαντικά τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και την καινοτομία στη χάραξη πολιτικής, με την προώθηση των επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο και την ανοδική σύγκλιση μεταξύ των κρατών μελών. Βοήθησε επίσης στην ενίσχυση της σύμπραξης μεταξύ του κόσμου της εργασίας και της εκπαίδευσης. Παρά τις θετικές αυτές αλλαγές, είναι απαραίτητο να υπάρξουν

14
ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ
νέοι έχουν ενταχθεί στις
Εγγυήσεις για τη νεολαία

9
ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ
νέοι δέχθηκαν προσφορά
εργασίας, εκπαίδευσης,
μαθητείας ή άσκησης

³ Επισημαίνεται ότι αυτοί οι αριθμοί βασίζονται σε δεδομένα που συλλέχθηκαν στο πλαίσιο δεικτών και εκτιμήσεων των «Εγγυήσεων για τη νεολαία» για το 2016. Λεπτομερή δεδομένα παρουσιάζονται στο έγγραφο εργασίας της Επιτροπής για την εφαρμογή των «Εγγυήσεων για τη νεολαία» και τη λειτουργία της ΠΑΝ [SWD (2016) 323].

ανανεωμένες προσπάθειες για την υποστήριξη των πιο απομακρυσμένων από την αγορά εργασίας νέων, δηλ. των ΕΕΑΚ που έχουν επωφεληθεί το λιγότερο από τις βελτιώσεις αυτές.

Προς υποστήριξη των «Εγγυήσεων για τη νεολαία» **παρασχέθηκε σημαντική χρηματοδότηση από την ΕΕ** μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) και της Πρωτοβουλίας για την απασχόληση των νέων (ΠΑΝ). Η ΠΑΝ ξεκίνησε το 2013 με χρηματοδοτικούς πόρους 6,4 δισ. EUR και με σκοπό να παράσχει —για πρώτη φορά— άμεση και στοχευμένη υποστήριξη στην εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης νεολαία που διέμενε σε περιφέρειες με ποσοστά ανεργίας των νέων υψηλότερα από 25%. Η Επιτροπή αποφάσισε να επιταχύνει την εφαρμογή της ΠΑΝ παρέχοντας στα κράτη μέλη το 2015 προ-χρηματοδότηση αυξημένη κατά 1 δισ. EUR περίπου. Βάσει των αρχικών αποτελεσμάτων και της εκτίμησης των αναγκών έως το 2020, η Επιτροπή προτείνει τώρα να παραταθεί η χρηματοδότηση της ΠΑΝ με την προσθήκη 1 δισ. EUR από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, το οποίο θα συμπληρωθεί με ισοδύναμο ποσό από τα κονδύλια του ΕΚΤ για τα επιλέξιμα κράτη μέλη. Κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020, το ΕΚΤ θα επενδύσει άμεσα τουλάχιστον 6,3 δισ. EUR για να υποστηρίξει —εκτός από την ΠΑΝ— την ενσωμάτωση των νέων ανθρώπων στην αγορά εργασίας σε όλη την Ευρώπη.

Από το 2013, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων διαθέτει πρόγραμμα δύο πυλώνων με τον τίτλο «Δεξιότητες και θέσεις απασχόλησης – Επενδύσεις για τους νέους».⁴ Ο πυλώνας «επενδύσεις σε δεξιότητες» υποστηρίζει τις επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο (π.χ. δεξιότητες σχετικές με τη θέση εργασίας και κατάρτιση κατά την εργασία, καθώς και επαγγελματική κατάρτιση, φοιτητικά δάνεια και προγράμματα κινητικότητας). Κατά την περίοδο 2013-2015, η ΕΤΕπ ενέκρινε περίπου 7 εκατ. EUR μέσω αυτού του πυλώνα. Επιπλέον, ο πυλώνας «θέσεις εργασίας για τη νεολαία» παρέχει πρόσβαση σε χρηματοδότηση συνδεδεμένη με την απασχόληση νέων σε ΜΜΕ. Μεταξύ Ιουλίου 2013 και Δεκεμβρίου 2015 πάνω από 26 δισ. EUR διατέθηκαν σε δικαιούχους ΜΜΕ.

Το 2013 οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων κάλεσαν την Επιτροπή να «υποβάλει το 2016 έκθεση για την εφαρμογή της "Εγγυήσης για τη Νεολαία" και την εφαρμογή της Πρωτοβουλίας»⁵. Η παρούσα ανακοίνωση αποτελεί την απάντηση της Επιτροπής και αντικατοπτρίζει επίσης τα μηνύματα του Συμβουλίου,⁶ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου⁷, των κοινωνικών εταίρων και των κύριων ενδιαφερομένων. Εξετάζει τα μέτρα που λήφθηκαν στα κράτη μέλη και σε επίπεδο ΕΕ για την εφαρμογή των «Εγγυήσεων για τη νεολαία» και της ΠΑΝ.

Η ανακοίνωση αξιολογεί τα πρώτα αποτελέσματα και επισημαίνει τις προκλήσεις, λαμβάνοντας υπόψη ότι σε ορισμένα κράτη μέλη έχει χρειαστεί περισσότερος χρόνος για τη δημιουργία των απαραίτητων διαδικασιών και δομών ώστε να εφαρμοστούν πλήρως τα μέτρα για το πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη νεολαία»⁸.

⁴ Για περισσότερες πληροφορίες: <http://www.eib.org/projects/priorities/investing-for-youth/index.htm?lang=en>

⁵ EUCO 104/2/13.

⁶ Τον Μάρτιο 2016, το Συμβούλιο παρατήρησε ότι οι "Εγγυήσεις για τη νεολαία" «έχουν λειτουργήσει σε αρκετές περιπτώσεις ως ισχυρός μοχλός διαμόρφωσης πολιτικών» και ότι «οι «Εγγυήσεις για τη νεολαία», ως μακροπρόθεσμη διαρθρωτική μεταρρύθμιση, απαιτούν συνεχή πολιτική προσήλωση, προκειμένου να αξιοποιηθούν οι εργασίες που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα». Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 6154/16.

⁷ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο «προτρέπει τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν πλήρως τις "Εγγυήσεις για τη Νεολαία"». 2015/2351(INI).

⁸ Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής [SWD (2016) 323].

2. ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΟΛΑΙΑ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ: ΤΡΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ

2.1. Ταχεία εφαρμογή πολιτικής στην Ευρώπη

Έχουν διαμορφωθεί εθνικά συστήματα «Εγγυήσεων για τη νεολαία»...

Οι «Εγγυήσεις για τη νεολαία» αποτελούν διαρθρωτική μεταρρύθμιση που υλοποιήθηκε ταχύτατα σε όλη την ΕΕ χάρη σε έναν πρωτόγνωρο συνδυασμό υψηλής πολιτικής δυναμικής, σημαντικών χρηματοδοτικών πόρων μέσω της ΠΑΝ και του ΕΚΤ, και ισχυρών μηχανισμών παρακολούθησης σε επίπεδο ΕΕ.

Όλα τα κράτη μέλη προσδιόρισαν τη στρατηγική τους προσέγγιση μέσω συγκεκριμένων σχεδίων εφαρμογής των «Εγγυήσεων για τη νεολαία»⁹. Τα εν λόγω σχέδια περιλάμβαναν βραχυπρόθεσμα μέτρα που παρείχαν άμεση απάντηση στα υψηλά επίπεδα της ανεργίας και αεργίας των νέων,¹⁰ καθώς και ένα όραμα για μακροπρόθεσμες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση της μετάβασης από το σχολείο στην εργασία. Η εφαρμογή άρχισε το 2014 με τη σταδιακή υλοποίηση των κύριων μέτρων.

Κύρια χαρακτηριστικά των «Εγγυήσεων για τη νεολαία»¹¹

Οι «Εγγυήσεις για τη νεολαία» εξασφαλίζουν ότι όλοι οι νέοι ηλικίας κάτω των 25 ετών λαμβάνουν ποιοτική προσφορά απασχόλησης, συνεχή εκπαίδευση, μαθητεία ή άσκηση εντός περιόδου τεσσάρων μηνών από τη στιγμή που καθίστανται άνεργοι ή εξέρχονται από την επίσημη εκπαίδευση.

Οι «Εγγυήσεις για τη νεολαία» καλύπτουν όλους τους νέους εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (ΕΕΑΚ). Ωστόσο, οι ΕΕΑΚ αποτελούν μια ανομοιογενή ομάδα και μπορούν να διακρίνονται περαιτέρω σε δύο μεγάλες κατηγορίες: οι άνεργοι ΕΕΑΚ αναζητούν ενεργά εργασία· οι άεργοι ΕΕΑΚ δεν αναζητούν εργασία. Η αεργία μπορεί να προκαλείται από διάφορους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των οικογενειακών υποχρεώσεων και ζητημάτων υγείας αλλά επίσης και της αποθάρρυνσης και της έλλειψης κινήτρου να εγγραφούν ως άνεργοι¹².

Ο συντονισμός των εθνικών συστημάτων «Εγγυήσεων για τη νεολαία» εναπόκειται στις περισσότερες περιπτώσεις στο υπουργείο που είναι αρμόδιο για την εργασία, ενώ οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης γενικά χρησιμεύουν ως το κύριο σημείο επαφής. Οι εναλλακτικοί πάροχοι (συμπεριλαμβανομένων των εμπορικών, βιομηχανικών και βιοτεχνικών επιμελητηρίων, των κέντρων νεολαίας, των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και παρόχων και των δήμων) εμπλέκονται στο ένα τρίτο περίπου των κρατών μελών, ενώ σε τρία κράτη μέλη οι νέοι μπορούν να εγγραφούν από τις ειδικές διαδικτυακές πλατφόρμες του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία».

Ενώ η πλειονότητα των κρατών μελών στοχεύει σε νέους κάτω των 25 ετών, όπως ορίζεται στη σύσταση του Συμβουλίου, 13 κράτη μέλη έχουν επεκτείνει τον στόχο τους σε εκείνους που είναι κάτω των 30. Στα περισσότερα κράτη μέλη το χρονικό όριο για την υποβολή προσφοράς ορίζεται στους τέσσερις μήνες, σύμφωνα με τη σύσταση του

⁹ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1161&langId=en>.

¹⁰ Ένα άτομο είναι οικονομικά άεργο αν δεν αποτελεί μέρος του εργατικού δυναμικού. Επομένως, οι άεργοι νέοι δεν είναι ούτε εργαζόμενοι ούτε άνεργοι, με την έννοια ότι δεν εργάζονται και δεν είναι διαθέσιμοι ούτε αναζητούν εργασία. .

¹¹ Πληροφορίες για κάθε χώρα περιλαμβάνονται στα δελτία των επιμέρους χωρών τα οποία επισυνάπτονται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

¹² Eurofound (2016), *Exploring the diversity of NEETs* (Εξερευνώντας την ποικιλία των ΕΕΑΚ), Υπηρεσία Εκδόσεων της ΕΕ, Λουξεμβούργο.

Συμβουλίου.

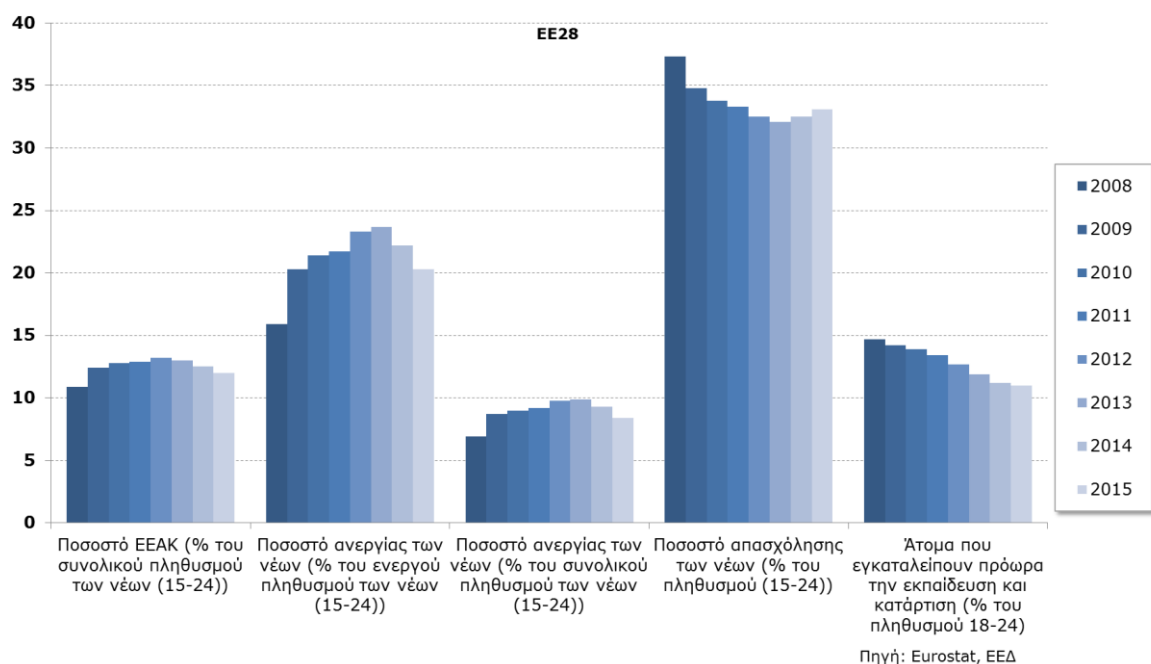
Τυπικά παραδείγματα προσφορών στο πλαίσιο των «Εγγυήσεων για τη νεολαία» περιλαμβάνουν:

1. απασχόληση στην ανοιχτή αγορά εργασίας (επιδοτούμενη ή όχι), αυτοαπασχόληση που υποστηρίζεται μέσω νεοσύστατων επιχειρήσεων και ειδικών επιδοτήσεων·
2. Ευκαιρίες εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης που σχετίζεται με τη θέση εργασίας, επανένταξη στο σύστημα τυπικής εκπαίδευσης, μαθήματα συμπλήρωσης κενών που υποστηρίζουν την επανένταξη, εκπαίδευση δεύτερης ευκαιρίας·
3. μαθητεία· και
4. πρακτική άσκηση.

...που συμβάλλουν στη σημαντική μείωση της ανεργίας των νέων και των ποσοστών των ΕΕΑΚ, σε συνδυασμό με μεγαλύτερη σύγκλιση...

Οι επιδόσεις των νέων στην αγορά εργασίας έχουν βελτιωθεί σημαντικά από το 2013, γεγονός που αποτέλεσε σημείο καμπής για την ανατροπή βασικών δεικτών (βλ. διάγραμμα 2 κατωτέρω). Ως το 2015 το ετήσιο ποσοστό ανεργίας των νέων είχε μειωθεί κατά 3,4 ποσοστιαίες μονάδες, υποχωρώντας στο 20,3% και τα ποσοστά ΕΕΑΚ είχαν μειωθεί κατά μία ποσοστιαία μονάδα και ανέρχονταν σε 12% κατά μέσο όρο στην ΕΕ. Μετά την ανατροπή των τάσεων της αγοράς εργασίας των νέων το 2014, τα ποσοστά της ανεργίας των νέων και των ΕΕΑΚ έχουν μειωθεί στα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ. Ωστόσο, οι τάσεις των ΕΕΑΚ σε ορισμένα από τα κράτη μέλη με τα υψηλότερα ποσοστά το 2013, ιδίως την Ιταλία και τη Ρουμανία, έχουν υποστεί μικρή αλλαγή. Συνολικά, η μείωση του ποσοστού των ΕΕΑΚ σε επίπεδο ΕΕ φαίνεται ότι οφείλεται στη μετάβαση προς περαιτέρω εκπαίδευση ή προς την εργασία, με διαφορές μεταξύ των κρατών μελών.

Διάγραμμα 2: Ποσοστό απασχόλησης, δείκτης ανεργίας, ΕΕΑΚ, άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και κατάρτιση και ποσοστό ανεργίας στην ΕΕ, 2008-2015

Οι «Εγγυήσεις για τη νεολαία» έχουν βοηθήσει στην τόνωση της ζήτησης της αγοράς εργασίας για νέους και έχουν υποστηρίξει μέτρα για τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Κατά την εφαρμογή των «Εγγυήσεων για τη νεολαία», τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν χρησιμοποιήσει επιδοτήσεις πρόσληψης, πολλά από αυτά με υποστήριξη από χρηματοδότηση της ΕΕ. Η αποτελεσματικότητα αυτών των συστημάτων βελτιώθηκε επίσης χάρη στη μεγαλύτερη εστίαση στη στόχευση, την κατάρτιση και την περαιτέρω παρακολούθηση των νέων που υποστηρίζονται με επιδοτήσεις πρόσληψης.

...οδηγώντας σε σημαντικές πολιτικές μεταρρυθμίσεις και σε καινοτομία στη χάραξη πολιτικής...

Οι «Εγγυήσεις για τη νεολαία» λειτούργησαν ως καθοριστικός παράγοντας διαμόρφωσης πολιτικής, συμπληρώνοντας τη χρήση των μακροοικονομικών οργάνων και των άλλων πολιτικών για την ενθάρρυνση της απασχόλησης των νέων. Πολλά κράτη μέλη είχαν ήδη εφαρμόσει μια σειρά σχετικών πολιτικών απασχόλησης των νέων πριν από την έκδοση της σύστασης. Ωστόσο, οι «Εγγυήσεις για τη νεολαία» μεταθέτουν το κέντρο

βάρους στην πρόωρη παρέμβαση και στους μη εγγεγραμμένους ΕΕΑΚ¹³, επηρεάζοντας έτσι τη χάραξη και εφαρμογή της πολιτικής. Επιπλέον, με την απαίτηση της συγκέντρωσης υπηρεσιών και προγραμμάτων και της εφαρμογής τους εντός συγκεκριμένου χρονικού πλαισίου και μέσω συστηματικών συμπράξεων, οι «Εγγυήσεις για τη νεολαία» έχουν αποτελέσει παράγοντα αλλαγής σε πολλά κράτη μέλη. Το 2013-2015 τα κράτη μέλη

Εγγυήσεις για τη νεολαία – κινητήρια δύναμη για τη μεταρρύθμιση

- A. Επιταχυνόμενη μεταρρύθμιση**
BE, BG, FR, HR, HU, IT, LT, LV, PL, PT, SI
- B. Ενισχυμένο πλαίσιο πολιτικής**
AT, DE, DK, EE, FI, IE, LU, MT, NL, SE, UK
- Γ. Πιο περιορισμένη μεταρρύθμιση**
CY, CZ, EL, ES, RO, SK

¹³ Στο πλαίσιο του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία», ο όρος «εγγεγραμμένος ΕΕΑΚ» αναφέρεται σε νέους εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης που είναι εγγεγραμμένοι σε κάποιο πάροχο υπηρεσιών του εν λόγω προγράμματος (συνήθως μια εθνική ή περιφερειακή δημόσια υπηρεσία απασχόλησης)

υιοθέτησαν συνολικά 132 μεταρρυθμίσεις της αγοράς εργασίας που στόχευαν στους νέους, επισημαίνοντας τη μεγάλη εστίαση στις πολιτικές απασχόλησης των νέων¹⁴.

Τα κράτη μέλη μπορούν να διακριθούν σε τρεις κατηγορίες ανάλογα με τον βαθμό στον οποίο οι «Εγγυήσεις για τη νεολαία» έχουν λειτουργήσει ως παράγοντας για μεταρρυθμίσεις. Αυτή η ομαδοποίηση λαμβάνει υπόψη τα διαφορετικά σημεία αφετηρίας όσον αφορά το θεσμικό καθεστώς και τις μακροοικονομικές συνθήκες στα κράτη μέλη κατά τη στιγμή έκδοσης της σύστασης¹⁵.

- Ομάδα Α (ταχεία μεταρρύθμιση): το πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη νεολαία» προσέδωσε νέα δυναμική και επιτάχυνε τις πολιτικές εξελίξεις σε ορισμένα κράτη μέλη, ιδίως σε εκείνα που αντιμετωπίζουν μείζονες προκλήσεις και λαμβάνουν σημαντική χρηματοδοτική υποστήριξη από την ΕΕ (BE, BG, FR, HR, HU, IT, LT, LV, PL, PT, SI), μολονότι τα στάδια εφαρμογής ενδέχεται να διαφέρουν.
- Ομάδα Β (ενισχυμένο πλαίσιο πολιτικής): το πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη νεολαία» βοήθησε να ενισχυθούν καλά εδραιωμένες πολιτικές μέσω βελτίωσης ή προσαρμογής των υπαρχόντων μέτρων στα κράτη μέλη που ήδη διέθεταν ολοκληρωμένα μέσα, τα οποία γενικά συνάδουν με τη σύσταση (AT, DE, DK, EE, FI, IE, LU, MT, NL, SE, UK).
- Ομάδα Γ (ως σήμερα οι μεταρρυθμίσεις είναι πιο περιορισμένες): οι αλλαγές ήταν πιο περιορισμένες λόγω διαφόρων παραγόντων, συμπεριλαμβανομένων της χαμηλής ιεράρχησης προτεραιοτήτων, των καθυστερήσεων ή ασυνεπειών σε βασικά μέτρα, ή της εστίασης σε προϋπάρχοντα προγράμματα (CY, CZ, EL, ES, RO, SK).

Δεδομένα για τις επιμέρους χώρες σχετικά με τα επιτεύγματά τους έως σήμερα, τα βασικά μέτρα, τις προκλήσεις που απομένουν, και, κατά περίπτωση, την εφαρμογή της ΠΑΝ παρουσιάζονται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα ανακοίνωση¹⁶.

Οι «Εγγυήσεις για τη νεολαία» έχουν βοηθήσει στην εξάλειψη των στεγανών σε διάφορους τομείς πολιτικής και στην οικοδόμηση βιώσιμων εταιρικών σχέσεων. Ο συντονισμός μεταξύ των τομέων της εργασίας, της εκπαίδευσης και της πολιτικής για τους νέους έχει αυξηθεί, κυρίως ως αποτέλεσμα της δυναμικής που δημιουργήθηκε από τα σχέδια εφαρμογής των «Εγγυήσεων για τη νεολαία» των κρατών μελών. Νέες εταιρικές σχέσεις δημιουργήθηκαν με τους κοινωνικούς εταίρους και τις υπηρεσίες για τους νέους, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων για τους νέους. Συγκεκριμένα, οι οργανώσεις για τους νέους έχουν εμπλακεί στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των εθνικών συστημάτων «Εγγυήσεων για τη νεολαία», αν και σε διαφορετικό βαθμό σε κάθε κράτος μέλος.

Οι σημαντικές μεταρρυθμίσεις όσον αφορά τη μαθητεία και την άσκηση συνέβαλαν στην καλύτερη προετοιμασία των νέων για τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και στην απόκτηση των σχετικών δεξιοτήτων, αλλά έχουν επίσης βοηθήσει στην ενίσχυση της δέσμευσης της επιχειρηματικής κοινότητας. Τα μισά από τα κράτη μέλη έχουν αναλάβει να υλοποιήσουν –ή αναφέρουν ότι προτίθενται να υλοποιήσουν– νομικές αλλαγές ώστε να

¹⁴ Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, βάση δεδομένων LABREF.

¹⁵ Η ομαδοποίηση βασίζεται ιδίως στον αριθμό των μέτρων που σχετίζονται με τους νέους κατά την περίοδο 2013-2015, όπως επισημαίνεται στη βάση δεδομένων LABREF. Στη συνέχεια, τα αποτελέσματα εξετάστηκαν υπό το πρίσμα μιας πιο ποιοτικής ανάλυσης, που εστιάζόταν ιδίως στην κατάσταση εφαρμογής του εν λόγω προγράμματος και στο πεδίο εφαρμογής των μέτρων (βάσει στοιχείων της Επιτροπής Απασχόλησης, των εκθέσεων ανά χώρα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και των αναλύσεων εθνικών εμπειρογνομόνων του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για την Πολιτική Απασχόλησης).

¹⁶ Πρόσθετες πληροφορίες για κάθε χώρα υπάρχουν στον ιστότοπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1161&langId=en>

εναρμονίσουν το εθνικό τους πλαίσιο με το πλαίσιο ποιότητας για την πρακτική άσκηση κατόπιν της θέσπισής του το 2014¹⁷. Σχεδόν όλα τα κράτη μέλη έχουν αναλάβει δράση για τη βελτίωση της ποιότητας, της παροχής ή της ελκυστικότητας της μαθητείας, στο πνεύμα της Ευρωπαϊκής Συμμαχίας για Θέσεις Μαθητείας που δρομολογήθηκε τον Ιούλιο του 2013. Η δέσμευση της επιχειρηματικής κοινότητας ήταν κρίσιμη και οδήγησε σε νέες δεσμεύσεις, για παράδειγμα στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού συμφώνου για τη νεολαία (βλ. ενότητα 3.3.).

Η πλειονότητα των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης έχουν βελτιώσει τη στόχευση των υπηρεσιών τους και έχουν επεκτείνει τις υπηρεσίες που προσφέρουν σήμερα στους νέους· τα δύο τρίτα των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης καθόρισαν συγκεκριμένους στόχους για τις υπηρεσίες που απευθύνονται σε νέους¹⁸. Ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί στην αναδιοργάνωση των δομών και στην αύξηση της εξατομίκευσης των συμβουλών. Η ικανότητα του προσωπικού έχει επίσης ενισχυθεί, με την παροχή ειδικής κατάρτισης σε πάνω από τις μισές δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης το 2014. Επιπλέον, τα κράτη μέλη έχουν διευρύνει το πεδίο εφαρμογής της υποστήριξης μέσω περιόδων εκπαίδευσης ή πρακτικής άσκησης μικρής διάρκειας, καθώς και μέσω προσεγγίσεων παροχής ευκαιριών στα πιο δυσπρόσιτα άτομα.

Η έμφαση στην έγκαιρη παρέμβαση και στους μη εγγεγραμμένους ΕΕΑΚ επισήμανε τα υπάρχοντα κενά στην παροχή των υπηρεσιών και προσέδωσε νέα βαρύτητα στην προβολή. Τα περισσότερα κράτη μέλη ενθάρρυναν τους νέους να εγγραφούν στους παρόχους των υπηρεσιών του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία» και τα δύο τρίτα των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης πραγματοποίησαν δραστηριότητες προβολής κατά την υλοποίηση του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία». Η αύξηση της ενημέρωσης, της πρόσβασης και της ποικιλίας των υπηρεσιών ήταν καθοριστικής σημασίας στο πλαίσιο αυτό, μέσω της ανάπτυξης όχι μόνο διαδικτυακών μέσων εγγραφής και στοχευμένων εκστρατειών, αλλά και υπηρεσιών μιας στάσης, κινητών ή αποκεντρωμένων υπηρεσιών και προορατικών ενεργειών με ευρύτερο φάσμα εταίρων. Ενώ τα αποτελέσματα γίνονται ορατά στην πράξη, τα προγράμματα παροχής «Εγγυήσεων για τη νεολαία» δεν έχουν φτάσει ακόμα σε όλους τους ανθρώπους που κατέστησαν άνεργοι ή εξήλθαν από το σχολείο.

Παραδείγματα μέτρων πολιτικής ή μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο των εθνικών συστημάτων «Εγγυήσεων για τη νεολαία»

Στο Βέλγιο, η περιφέρεια των Βρυξελλών εγκαινίασε τον Μάιο του 2013 το πρόγραμμα «μεταβατική πρακτική άσκηση» με στόχο τους νέους που αναζητούν δουλειά και τους φοιτητές με χαμηλές εκπαιδευτικές επιδόσεις. Εστιάζει ιδίως στην κατάρτιση και την παρακολούθηση. Δώδεκα μήνες μετά τη λήξη της πρακτικής άσκησης, το συνολικό θετικό αποτέλεσμα (συμπεριλαμβανομένης της απασχόλησης και της επανένταξης στην εκπαίδευση) έφτασε το 73% για τους εκπαιδευόμενους, έναντι 47% σε μια ομάδα ελέγχου.

Στη Βουλγαρία, δημιουργήθηκε το 2015 ένα δίκτυο διαμεσολαβητών για τους νέους για να **προσεγγίσει** τους μη εγγεγραμμένους ΕΕΑΚ στο άμεσο περιβάλλον τους και να τους κινητοποιήσει. Οι διαμεσολαβητές για τους νέους λειτουργούν ως μεσολαβητές με δημόσια ιδρύματα που παρέχουν κοινωνικές, ιατρικές, εκπαιδευτικές και άλλες υπηρεσίες. Κατά την περίοδο Μαΐου-Δεκεμβρίου 2015 οι διαμεσολαβητές για τους

¹⁷ Σύσταση του Συμβουλίου της 10ης Μαρτίου 2014 σχετικά με ένα ποιοτικό πλαίσιο για τις περιόδους πρακτικής άσκησης (EE C 88 του 2014, σ. 01).

¹⁸ Ευρωπαϊκό δίκτυο των ΔΥΑ, Έκθεση για την εφαρμογή του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία» από τις ΔΥΑ, 2015

νέους παρείχαν συμβουλές σε 5 078 νέους.

Το 2015 η Φινλανδία εγκαινίασε **υπηρεσίες μιας στάσης** σε 35 δήμους με χρηματοδότηση κυρίως από το ΕΚΤ και πρόσθετη εθνική χρηματοδότηση. Στόχος τους είναι η ενδυνάμωση και απλοποίηση των υπηρεσιών για τους νέους κάτω των 30 ετών μέσω της παροχής ατομικών συμβουλών και καθοδήγησης, υποστήριξης στη διαχείριση της ζωής τους, σχεδιασμού της σταδιοδρομίας τους, κοινωνικών δεξιοτήτων και υποστήριξης σε θέματα εκπαίδευσης και απασχόλησης.

Στην Ιταλία, το πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη νεολαία» προκάλεσε αλλαγές που αντικατοπτρίζονται στις ευρύτερες **μεταρρυθμίσεις** που δρομολόγησε ο νόμος για την απασχόληση. Ο αριθμός των νέων που έχουν εγγραφεί στο πρόγραμμα αυξάνεται σταθερά και την 1η Μαρτίου 2016 είχε υπερβεί το ένα εκατομμύριο.

Στη Λετονία, το πρόγραμμα «Μάθε και κάνε» υποστηρίζει **δραστηριότητες προβολής** σε επίπεδο δήμου. Σκοπεύει στην ταυτοποίηση, παροχή κινήτρων και κινητοποίηση των μη εγγεγραμμένων ΕΕΑΚ ηλικίας 15-29 ώστε να επιστρέψουν στην εκπαίδευση, την απασχόληση ή την κατάρτιση. Το πρόγραμμα ξεκίνησε το φθινόπωρο του 2015 με την υποστήριξη του ΕΚΤ και έχει ως στόχο να υποστηρίξει 5 260 νέους.

Στη Σλοβενία, το πρόγραμμα «Πρώτη πρόκληση» του 2015 στοχεύει στην υποστήριξη 2 859 νέων ηλικίας 15-29 που εισέρχονται στην εργασία μέσω **επιδοδοτούμενης απασχόλησης** για περίοδο 15 μηνών, με την υποστήριξη της ΠΑΝ και του ΕΚΤ.

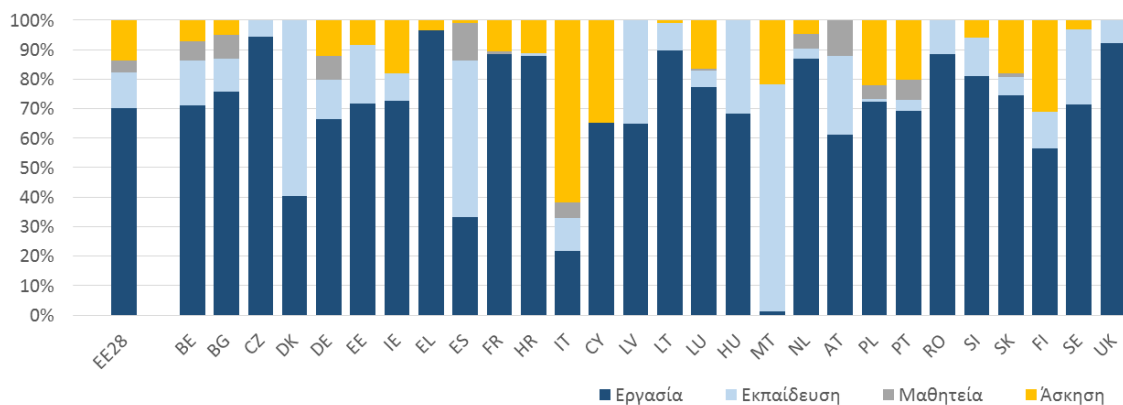
Το **σύστημα μαθητείας** στην Ισπανία έχει υποστεί σημαντικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και έχει οδηγήσει στην αύξηση του αριθμού των μαθητευόμενων από 4 000 σε 15 000 εντός τριών μόνο ετών (μεταξύ 2013 και 2016). Κατά την ίδια περίοδο, ο αριθμός των επιχειρήσεων που συμμετείχαν σε προγράμματα μαθητείας αυξήθηκε από σχεδόν 500 σε 5 660.

...και πρόοδο στην παροχή προσφορών...

14 εκατομμύρια νέοι άνθρωποι έχουν ενταχθεί σε προγράμματα παροχής «Εγγυήσεων για τη νεολαία» από τον Ιανουάριο του 2014. Περίπου εννέα εκατομμύρια νέοι αποδέχθηκαν προσφορά, που στις περισσότερες περιπτώσεις ήταν προσφορά εργασίας¹⁹. Συνολικά, σχεδόν τα δύο τρίτα των νέων που ολοκλήρωσαν το πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη νεολαία» το 2015 αποδέχθηκαν προσφοράς εργασίας, εκπαίδευσης, άσκησης ή μαθητείας. Από όλες τις προσφορές που έγιναν εντός της τετράμηνης περιόδου, η πλειονότητα αφορούσε την απασχόληση (70,2%), ακολουθούμενη από την εκπαίδευση (13,6%), την άσκηση (12,1%) και τη μαθητεία (4,1%) (διάγραμμα 3).

Διάγραμμα 3: Κατανομή των θετικών και έγκαιρων εξόδων ανά είδος προσφοράς, 2015 (%)

¹⁹ Η αποδοχή προσφοράς συμβαίνει όταν ένας νέος πράγματι αρχίζει την υλοποίηση μιας προσφοράς που είχε λάβει και αποδεχθεί προηγουμένως —δηλ. αρχίζει απασχόληση, συνεχή εκπαίδευση, μαθητεία ή άσκηση.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παρακολούθηση του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία»²⁰

Παράγοντες επιτυχίας των «Εγγυήσεων για τη νεολαία»

Στο διάστημα των τριών ετών που εφαρμόζονται, οι εξής παράγοντες είναι κομβικοί στην επιτυχή εφαρμογή των «Εγγυήσεων για τη νεολαία»:

- ισχυρή θεσμική υποστήριξη και εσωτερικός συντονισμός·
- στρατηγικές προβολής που φέρνουν περισσότερους νέους στα προγράμματα παροχής «Εγγυήσεων για τη νεολαία»·
- ενιαίο κέντρο εξυπηρέτησης που βοηθά στην παροχή προσαρμοσμένων υπηρεσιών ανάλογα με τις ανάγκες του προσώπου·
- άρση των φραγμών ανάμεσα στην εκπαίδευση και την αγορά εργασίας με προσέγγιση εταιρικής σχέσης·
- σύγχρονη επαγγελματική εκπαίδευση και συστήματα κατάρτισης που παρέχουν τις δεξιότητες που χρειάζονται στην αγορά εργασίας· και
- ισχυρή συμμετοχή των εργοδοτών.

...αν και μένουν πολλά ακόμα να γίνουν για να διασφαλιστεί ότι όλοι οι νέοι υποστηρίζονται από το πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη νεολαία»

Παρά τις θετικές αυτές αλλαγές, χρειάζεται να καταβληθεί μεγαλύτερη προσπάθεια για την υποστήριξη εκείνων των νέων που είναι οι πιο αποκομμένοι από την αγορά εργασίας, δηλ. των ΕΕΑΚ που παραδοσιακά είναι πιο δύσκολο να προσεγγιστούν (ακόμα και πριν από την κρίση) και αποκόμισαν τα μικρότερα οφέλη από τις μέχρι σήμερα βελτιώσεις. Αυτό ισχύει ιδίως στην περίπτωση των ατόμων που αντιμετωπίζουν εμπόδια όπως φτώχεια, κοινωνικό αποκλεισμό, αναπηρία και διακρίσεις, συμπεριλαμβανομένων όσων ανήκουν σε εθνοτικές μειονότητες ή προέρχονται από οικογένειες μεταναστών, των αιτούντων άσυλο και των προσφύγων. Η μείωση του ποσοστού των ΕΕΑΚ προκύπτει από τις μειώσεις στο επίπεδο των ΕΕΑΚ που αναζητούν απασχόληση, παρά από τους άεργους ΕΕΑΚ, οι οποίοι είναι αποκομμένοι από την αγορά εργασίας. Το 2013, το ποσοστό των ΕΕΑΚ που αναζητούσαν απασχόληση στην ΕΕ υπερέβαινε εκείνο των άεργων ΕΕΑΚ, ενώ το 2015 οι δύο κατηγορίες έφτασαν στο ίδιο επίπεδο. Αυτό δείχνει ότι οι πολιτικές ενδεχομένως απέδωσαν ταχύτερα καρπούς όσον αφορά την υποστήριξη των άνεργων ΕΕΑΚ, αλλά χρειάζονται περισσότερο χρόνο προκειμένου να επαναφέρουν τους άεργους ΕΕΑΚ στην απασχόληση, την εκπαίδευση

²⁰ Τα αποτελέσματα αποτυπώνουν την κατάσταση εφαρμογής των «Εγγυήσεων για τη νεολαία» και άλλα ζητήματα που σχετίζονται με τα δεδομένα και, επομένως, η συγκρισιμότητα των δεδομένων μεταξύ των χωρών είναι περιορισμένη.

ή την κατάρτιση. Ωστόσο, σε μερικά κράτη μέλη, για παράδειγμα στην Κύπρο, την Ουγγαρία και την Πορτογαλία, διαφαίνεται μείωση του ποσοστού των έργων ΕΕΑΚ.

2.2. Ενδείξεις του αντικτύπου των διαρθρωτικών αλλαγών που υποστηρίζονται από τις «Εγγυήσεις για τη νεολαία»

Η εξέταση του αντικτύπου της εφαρμογής των «Εγγυήσεων για τη νεολαία» όσον αφορά τα αποτελέσματα στην αγορά εργασίας για τους νέους απαιτεί ανάλυση της κατάστασης των νέων στην αγορά εργασίας πριν από την υλοποίηση του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία», και διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο η κατάσταση των νέων στην αγορά εργασίας έχει αλλάξει από το 2013, όταν εμφανίστηκαν τα πρώτα σημάδια της οικονομικής ανάκαμψης²¹.

Παρά το γεγονός ότι τα αποτελέσματα πρέπει να προσεγγιστούν με επιφύλαξη, καθώς η συγκριτικά καλύτερη απόδοση των δεικτών αυτών μπορεί να οφείλεται εν μέρει και στη μεγαλύτερη συγκυριακή ευαισθησία των νέων στις μακροοικονομικές συνθήκες, τα αποτελέσματα της ανάλυσης καταδεικνύουν ότι οι **διαρθρωτικές βελτιώσεις που υποστηρίζονται από το πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη νεολαία» αποτέλεσαν θετικό παράγοντα**. Παρόλο που η ανεργία στον ενήλικο πληθυσμό μειώθηκε κατά την εν λόγω περίοδο, αυτό συνέβη συγκριτικά περισσότερο για τον πληθυσμό των νέων από ό,τι για τον ενήλικο πληθυσμό, **τόσο** στην ΕΕ συνολικά όσο και σε πολλά κράτη μέλη. Θετικά αποτελέσματα παρατηρούνται ιδίως στο Βέλγιο, την Κροατία, την Κύπρο, την Τσεχική Δημοκρατία, τη Φινλανδία, την Ελλάδα, την Ουγγαρία, την Ιρλανδία, τη Λετονία, τις Κάτω Χώρες, την Πορτογαλία, τη Ρουμανία, τη Σλοβενία, την Ισπανία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Η διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου καταδεικνύει βιώσιμη πρόοδο σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη που έλαβαν συγκεκριμένες ανά χώρα συστάσεις για τη νεολαία το 2013 και το 2014, όπως αναφέρεται στα συμπεράσματα της αναθεώρησης του 2015 της Επιτροπής Απασχόλησης (ΕΑ) και στις εκθέσεις ανά χώρα της Επιτροπής του 2016.

Επιπλέον, η προστιθέμενη αξία που προκύπτει από τις «Εγγυήσεις για τη νεολαία» έχει αναγνωριστεί σε πολλές εξωτερικές εκθέσεις και αξιολογήσεις, οι οποίες παρατίθενται στο παράρτημα.

2.3. Χρηματοδότηση από την ΠΑΝ: μοχλός αλλαγής

Στα περισσότερα κράτη μέλη, η επιτυχής υλοποίηση του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία» υποστηρίχθηκε από την κινητοποίηση πόρων της ΕΕ σε όλες τις πτυχές των εθνικών συστημάτων εγγυήσεων για τη νεολαία και των σχετικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Από κοινού, η ΠΑΝ και το ΕΚΤ επενδύουν άμεσα τουλάχιστον 12,7 δισ. EUR σε μέτρα ένταξης των νέων στην αγορά εργασίας για την προγραμματική περίοδο 2014-2020.

²¹ Η ανάλυση βασίζεται σε ευρήματα που παρουσιάστηκαν με περισσότερη λεπτομέρεια σε τεχνικό έγγραφο, Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2016) «Analysis of the performance of Youth Guarantee in the EU Member States 2013-2015» (Ανάλυση της απόδοσης των «Εγγυήσεων για τη νεολαία» στα κράτη μέλη της ΕΕ 2013-2015) (υπό έκδοση).

Κύρια χαρακτηριστικά της Πρωτοβουλίας για την απασχόληση των νέων²²

Η ΠΑΝ, χρηματοδοτικός πόρος της Ένωσης ύψους 6,4 δισ. EUR, υποστηρίζει άμεσα νέους εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης σε περιφέρειες με ποσοστά ανεργίας των νέων υψηλότερα από 25% το 2012. Συμπληρώνει το ΕΚΤ, που υποστηρίζει τόσο ανθρώπους όσο και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις βασικών συστημάτων και υπηρεσιών.

Οι 20 επιλέξιμες για ΠΑΝ χώρες είναι οι εξής: BE, BG, CY, CZ, EL, ES, FR, HR, HU, IE, IT, LV, LT, PL, PT, RO, SI, SK, SE, UK.

Για την επίτευξη της υλοποίησης των δράσεων που χρηματοδοτούνται από την ΠΑΝ, όλοι πόροι της ΠΑΝ δεσμεύτηκαν στον προϋπολογισμό της ΕΕ για τα πρώτα δύο χρόνια (2014/15) του οικονομικού κύκλου 2014-2020. Αρκετά από τα επιλέξιμα κράτη μέλη ζήτησαν αυξημένη χρηματοοικονομική ρευστότητα, ώστε να διευκολυνθεί η ταχεία υλοποίηση των δράσεων της ΠΑΝ. Αυτό οδήγησε σε τροποποίηση του κανονισμού²³ του ΕΚΤ και στην απελευθέρωση περίπου 1 δισ. EUR από την Επιτροπή προς τα κράτη μέλη το 2015 με τη μορφή πρόσθετης προ-χρηματοδότησης.

Η ΠΑΝ αποτελεί βασική πηγή χρηματοδότησης για τις «Εγγυήσεις για τη νεολαία»...

Στα 20 επιλέξιμα κράτη μέλη η ΠΑΝ συνιστά βασικό μηχανισμό για την υλοποίηση των «Εγγυήσεων για τη νεολαία». Σε μερικές περιπτώσεις, χρησιμοποιείται για να υποστηρίξει τα περισσότερα ή όλα τα μέτρα στο πλαίσιο των συστημάτων «Εγγυήσεων για τη νεολαία». Στην Ισπανία, για παράδειγμα, το 80% του συνόλου των δράσεων του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία» χρηματοδοτούνται μέσω της ΠΑΝ. Σε άλλα κράτη μέλη αποτελεί επιπλέον πηγή χρηματοδότησης που χρησιμοποιείται συμπληρωματικά με άλλες.

Τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν την ΠΑΝ για να υποστηρίξουν δράσεις νευραλγικής σημασίας που συνδέονται με τις «Εγγυήσεις για τη νεολαία». Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην παροχή εμπειρίας πρώτης εργασίας, άσκησης, μαθητείας και ποιοτικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Επιπλέον, πάνω από τα μισά επιλέξιμα κράτη μέλη υποστηρίζουν τους νέους επιχειρηματίες ή προσφέρουν θέση εργασίας και δράσεις κινητικότητας για κατάρτιση. Σε ορισμένα κράτη μέλη²⁴ η ΠΑΝ υποστηρίζει χρηματοοικονομικά όργανα που παρέχουν δάνεια και εγγυήσεις σε νέους για να γίνουν αυτοαπασχολούμενοι και να ιδρύσουν τη δική τους επιχείρηση.

Η ΠΑΝ είναι καλά εστιασμένη, καθώς στοχεύει συγκεκριμένες περιφέρειες και ομάδες νέων (π.χ. τους νέους που βρίσκονται εκτός της αγοράς εργασίας και εκτός του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης). Συγκεκριμένοι δείκτες αποτελεσμάτων λειτουργούν ως πρόσθετος παράγοντας ενίσχυσης της ποιότητας των δράσεων, και ενδυναμώνουν τον προσανατολισμό των παρεμβάσεων της ΠΑΝ προς την επίτευξη αποτελεσμάτων σε σύγκριση με άλλες πράξεις που υποστηρίζονται από πόρους της ΕΕ. Επιπλέον, οι εθνικές αξιολογήσεις σε αρκετά κράτη μέλη τονίζουν το γεγονός ότι η ΠΑΝ έχει οδηγήσει στην ενίσχυση της έμφασης στην παροχή εξατομικευμένης στήριξης.

...και η επιτόπια υλοποίηση έχει αρχίσει να αυξάνεται τόσο σε κάλυψη όσο και σε χρηματοοικονομική υλοποίηση...

²² Πληροφορίες για κάθε χώρα περιλαμβάνονται στο παράρτημα Β του συνοδευτικού εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

²³ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1304/2013.

²⁴ 64,6 εκατ. EUR στην Ιταλία και 23,5 εκατ. EUR στη Βουλγαρία.

Μέχρι σήμερα, οι δράσεις της ΠΑΝ έχουν υποστηρίξει πάνω από 1,4 εκατομμύρια ανθρώπους²⁵. Αν και η αναφορά σε επιτυχή αποτελέσματα μπορεί να γίνει μόνο μετά την ολοκλήρωση της παρέμβασης, πολλές εθνικές αξιολογήσεις²⁶ ήδη καταδεικνύουν ότι οι νέοι που έχουν ολοκληρώσει παρέμβαση της ΠΑΝ έχουν βελτιώσει σημαντικά τις πιθανότητες να βρουν απασχόληση ή να συνεχίσουν τις σπουδές τους μετέπειτα (π.χ. CY, EL, FR, IT, LV, PL, SE). Ιδιαίτερη σημασία έχει επίσης το γεγονός ότι οι διαχειριστικές αρχές εκφράζουν υψηλό επίπεδο εμπιστοσύνης σχετικά με την υλοποίηση των στόχων της ΠΑΝ. Επιπλέον, σε ορισμένα κράτη μέλη τα μέτρα έχουν υψηλότερη από το αναμενόμενο ζήτηση λόγω του αυξημένου ενδιαφέροντος των νέων.

Η λήψη μέτρων στο πλαίσιο της ΠΑΝ βρίσκεται σε εξέλιξη στα περισσότερα κράτη μέλη. Η υλοποίηση της ΠΑΝ προχώρησε σημαντικά κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2015 και ιδίως το 2016. Έως το τέλος Ιουλίου 2016 τα επιλέξιμα κράτη μέλη είχαν επιλέξει δραστηριότητες συνολικού ύψους πάνω από 4 δισ. EUR, που είναι είτε σε εξέλιξη είτε πρόκειται να αρχίσουν σύντομα. Αυτό συνιστά αύξηση σχεδόν 2 δισ. EUR από τον Μάρτιο του 2016. Τα μισά από αυτά τα κράτη μέλη έχουν δεσμεύσει σχεδόν το σύνολο του προϋπολογισμού τους από την ΠΑΝ. Επιπλέον, επίσης ως το τέλος του 2016, οι δικαιούχοι είχαν ζητήσει 800 εκατ. EUR για επιστροφή από τις διαχειριστικές αρχές της ΠΑΝ. Σχετικά με την επιστροφή δαπανών στα κράτη μέλη από την Επιτροπή, ως το τέλος Αυγούστου 2016 τα κράτη μέλη είχαν ζητήσει την επιστροφή δαπανών της ΠΑΝ ύψους 682 εκατ. EUR. Πάνω από το 70% αυτών των αιτημάτων για πληρωμή έχουν ήδη καταβληθεί από την Επιτροπή (και περαιτέρω πληρωμές είναι υπό καταβολή). Με τις δομές της ΠΑΝ να έχουν συσταθεί, η υλοποίηση προχωρά με αυξανόμενους ρυθμούς στα περισσότερα κράτη μέλη. Προτεραιότητα τώρα αποτελεί η συνέχιση και, όπου χρειάζεται, η επιτάχυνση της υλοποίησης δράσεων της ΠΑΝ.

...παρά τις αρχικές καθυστερήσεις στην υλοποίηση...

Παρά την επικέντρωση των παρεμβάσεων στα πρώτα δύο χρόνια της προγραμματικής περιόδου,

στην αρχική της φάση η υλοποίηση της ΠΑΝ δεν ανταποκρίθηκε στην πολιτική προσδοκία ότι τα μέτρα θα εφαρμόζονταν γρήγορα. Αυτό οφειλόταν σε μεγάλο βαθμό στο γεγονός ότι τα κράτη μέλη δεν ήταν έτοιμα να σχεδιάσουν και να ενεργοποιήσουν κατάλληλα μέτρα απασχόλησης για τους νέους και στη χρονοβόρα διαδικασία σύστασης συστημάτων υλοποίησης που να ανταποκρίνονται στις νέες απαιτήσεις.

Οι νέες υποχρεώσεις που προέκυψαν από το πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ), που ισχύουν και για την ΠΑΝ αποτέλεσαν σημαντικό παράγοντα στην αργή αρχική εκκίνηση. Συγκεκριμένα, τα κράτη μέλη εμφάνισαν καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση της σύστασης συστημάτων παρακολούθησης και δομών διαχείρισης προγραμμάτων (που ορίζονται στο νομικό πλαίσιο ως «ορισμός αρχών»). Ωστόσο, η διαδικασία του «ορισμού αρχών» έχει πλέον ολοκληρωθεί για τα περισσότερα από τα επιχειρησιακά προγράμματα που υποστηρίζονται από την ΠΑΝ.

Αριθμός ατόμων σε δράσεις
που υποστηρίζονται από
την ΠΑΝ
1.400.000 άτομα
έχουν εξεταστεί και είναι σε λίστα
αναμονής για δράσεις της ΠΑΝ

²⁵ Πληροφορίες από τις διαχειριστικές αρχές του ΕΚΤ που συλλέχθηκαν κατά περίπτωση από την Επιτροπή τον Ιούλιο του 2016.

²⁶ Οι πρώτες εθνικές αξιολογήσεις της ΠΑΝ υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη στα τέλη του 2015 σύμφωνα με το ρυθμιστικό πλαίσιο. Απαιτείται δεύτερη εθνική αξιολόγηση από τα κράτη μέλη ως το τέλος του 2018.

Τα κράτη μέλη χρηματοδοτούν μέτρα απασχόλησης των νέων με χρήματα που είναι διαθέσιμα από τους προγραμματικούς κύκλους 2007-2013 και 2014-2020. Η παράλληλη υλοποίησή τους οδήγησε σε προβλήματα επάρκειας πόρων σε σχέση με την επεξεργασία της επαλήθευσης των δαπανών και την πιστοποίησή της από την Επιτροπή.

Συνεπώς, αρκετά κράτη μέλη δεν μπόρεσαν να έχουν πρόσβαση στα επιπρόσθετα 930 εκατ. EUR της προχρηματοδότησης της ΠΑΝ που προσφέρθηκαν το 2015²⁷. Ωστόσο, χρησιμοποιούν ακόμη τα χρήματα που είναι διαθέσιμα στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2007-2013. Ο μεγάλος αριθμός νέων που έχει ήδη καλυφθεί από τα μέτρα της ΠΑΝ καταδεικνύει επίσης ότι η εφαρμογή των δράσεων υλοποίησης δεν έχει πληγεί σημαντικά. Σε κάθε περίπτωση, πάνω από τα μισά κράτη μέλη θεωρούν ότι η αυξημένη κατά 30% προχρηματοδότηση που καταβλήθηκε το 2015 είχε θετικό αντίκτυπο. Επέτρεψε στις διαχειριστικές αρχές να δεσμεύσουν περισσότερα κεφάλαια για τα υπάρχοντα έργα και/ή να αρχίσουν μεγαλύτερο αριθμό έργων²⁸.

...ενώ τα κονδύλια του ΕΚΤ συμπληρώνουν την ΠΑΝ και χρησιμεύουν για την υποστήριξη διαρθρωτικών μέτρων

Κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020, το ΕΚΤ —μαζί με την ΠΑΝ— θα επενδύσει άμεσα τουλάχιστον 6,3 δισ. EUR για την υποστήριξη της ένταξης των νέων στην αγορά εργασίας.

Επιπλέον, για την περίοδο 2014-2020 τα κράτη μέλη έχουν διαθέσει περίπου 27 δισ. EUR για την αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, τη διά βίου μάθηση, την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Παρομοίως, οι νέοι αποτελούν μια από τις κύριες ομάδες-στόχους των επενδύσεων της ΠΑΝ στην επιχειρηματικότητα και την αυτοαπασχόληση, που ανέρχονται σε πάνω από 2 δισ. EUR.

Επίσης, το Ευρωπαϊκό Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης θα είναι διαθέσιμο να υποστηρίξει την ανάπτυξη υποδομών εκπαίδευσης και κατάρτισης, την επιχειρηματικότητα και μέτρα έναρξης επιχείρησης για τους νέους, βάσει των αναγκών και ευκαιριών που ορίζονται στα εθνικά και/ή περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα²⁹.

Τέλος, οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης των κρατών μελών που είναι απαραίτητες για την επιτυχή υλοποίηση του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία» υποστηρίζονται χρηματοοικονομικά και από το ΕΚΤ τόσο στα επιλέξιμα όσο και στα μη επιλέξιμα κράτη μέλη ΠΑΝ. Κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 το ποσό αυτό ανέρχεται σε περίπου 1 δισ. EUR.

Οι ανωτέρω επενδύσεις του ΕΚΤ συνιστούν σημαντική συμπληρωματική χρηματοδότηση που είναι κρίσιμης σημασίας για την υλοποίηση του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία» και στα 28 κράτη μέλη και επομένως πέρα από τις 20 επιλέξιμες χώρες της ΠΑΝ.

²⁷ Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 779/2015, ΕΕ L 126/1 της 21.05.2015.

²⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2016), «First Results of the Youth Employment Initiative» (Πρώτα αποτελέσματα της Πρωτοβουλίας για την απασχόληση των νέων).

²⁹ Πληροφορίες για τα προγράμματα ανά κράτος μέλος/περιφέρεια για το ΕΤΠΑ είναι διαθέσιμες στο: http://ec.europa.eu/regional_policy/el/atlas/

...όμως οι ανάγκες παραμένουν μεγάλες και απαιτούν περισσότερη χρηματοδότηση για την υποστήριξη της ένταξης των νέων στην αγορά εργασίας

Ορισμένες περιφέρειες της ΕΕ εξακολουθούν να χρειάζονται υποστήριξη στο πλαίσιο της ΠΑΝ. Η χρήση των τελευταίων ετήσιων δεδομένων για την ανεργία των νέων (2015) για τον καθορισμό των επιλέξιμων περιφερειών ΠΑΝ καταδεικνύει ότι 14 από τα τρέχοντα 20 επιλέξιμα κράτη μέλη θα πληρούσαν ακόμη σήμερα τις προϋποθέσεις για υποστήριξη ΠΑΝ. Επιπλέον, τα κράτη μέλη με τον υψηλότερο αριθμό άνεργων νέων σε περιφερειακό επίπεδο (40-50%) παραμένουν τα ίδια. Αρκετά κράτη μέλη (ιδίως η Ιταλία, η Πορτογαλία και η Γαλλία) επισήμαναν ότι θεωρούν σημαντική τη συνέχιση της ΠΑΝ για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων πολιτικής που έχουν θέσει τα ίδια τα κράτη για την αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων, και ότι έχουν ήδη χρησιμοποιήσει όλους τους πόρους ΠΑΝ που τους διατέθηκαν.

Κατά συνέπεια, δεδομένων των σταθερά υψηλών επιπέδων ανεργίας των νέων σε πολλές περιφέρειες και των ενθαρρυντικών πρώτων αποτελεσμάτων, η Επιτροπή πρότεινε να συμπληρώσει την αρχική χορήγηση ΠΑΝ με 1 δισ. EUR κατά την περίοδο 2017-2020 (με παροχή 1 ακόμη δισ. EUR ανάλογης χρηματοδότησης από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο), ώστε το συνολικό ποσό να ανέλθει στα 8,4 δισ. EUR από την έναρξη της πρωτοβουλίας³⁰. Επιπλέον, όπως ανακοινώθηκε στην τεχνική αναπροσαρμογή του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για το 2017³¹, η Επιτροπή έχει επίσης ξεκινήσει συζητήσεις με τα κράτη μέλη που επωφελούνται περισσότερο από την προσαρμογή των κονδυλίων για την πολιτική συνοχής με σκοπό την επικέντρωση των πρόσθετων ποσών, μεταξύ άλλων, σε μέτρα για την αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων.

3. ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΕΟΣ ΦΑΣΜΑΤΟΣ ΜΕΣΩΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ

3.1. Υψηλή πολιτική δυναμική και υποστήριξη των πολιτικών της ΕΕ

Τα μέσα σε επίπεδο ΕΕ έχουν βελτιώσει την ικανότητα της εφαρμογής των προγραμμάτων «Εγγυήσεις για τη νεολαία»...

Η ισχυρή πολιτική δυναμική, σε συνδυασμό με την υποστήριξη των πολιτικών της ΕΕ και τους αμοιβαίους μηχανισμούς μάθησης, βοήθησε τα κράτη μέλη να θεσπίσουν το σωστό θεσμικό πλαίσιο και να μάθουν το ένα από την εμπειρία του άλλου. Οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων επιβεβαίωσαν τις δεσμεύσεις τους στον τομέα αυτό σε τρεις ειδικές διασκέψεις στο Βερολίνο, το Παρίσι και το Μιλάνο κατά την περίοδο 2013-2014. Αυτές οι διασκέψεις για την απασχόληση των νέων συνέβαλαν στην ενίσχυση του κοινού αισθήματος ευθύνης και στην ανταλλαγή εμπειριών και ιδεών από όλη την Ευρώπη για τους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε να προαχθεί η δημιουργία θέσεων εργασίας για τη νεολαία και να διασφαλιστεί ότι οι νεότερες γενιές θα είναι καλύτερα εξοπλισμένες και προετοιμασμένες για να αντιμετωπίσουν το μέλλον. Τον Ιούνιο του 2013 οι κοινωνικοί εταίροι διαπραγματεύτηκαν

30 Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για την ενδιάμεση επανεξέταση/αναθεώρηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2014-2020 [COM (2016) 603]

31 Τεχνική προσαρμογή του δημοσιονομικού πλαισίου για το 2017 σε συνάρτηση με την εξέλιξη του ΑΕΕ και προσαρμογή των κονδυλίων για την πολιτική συνοχής, η οποία εγκρίθηκε βάσει των άρθρων 6 και 7 του κανονισμού αριθ. 1311/2013 του Συμβουλίου για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο 2014-2020, COM(2016) 311 της 30.6.2016.

ένα πλαίσιο δράσεων για την απασχόληση των νέων και έχουν αναλάβει μια σειρά από δράσεις στο πλαίσιο αυτό³².

Το πρόγραμμα αμοιβαίας μάθησης της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης βελτίωσε τη διακρατική μάθηση μέσω μια σειράς αξιολογήσεων από ομοτίμους³³. Ένα δίκτυο εθνικών συντονιστών του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία» διευκολύνει τις συνεχείς ανταλλαγές³⁴. Οι «Εγγυήσεις για τη νεολαία» αποτελούν επίσης προτεραιότητα στην ατζέντα του Ευρωπαϊκού δικτύου δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης,³⁵ συνεισφέροντας στην ανάπτυξη της ικανότητάς τους να παρέχουν προσαρμοσμένες υπηρεσίες στους νέους.

Ειδικά εργαλεία πολιτικής παρείχαν χρήσιμη υποστήριξη στα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση ειδικών προκλήσεων. Η Επιτροπή εγκαινίασε ιστότοπο για το πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη νεολαία»,³⁶ οργάνωσε σεμινάριο εργασίας για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση συστημάτων «Εγγυήσεων για τη νεολαία» και διάσκεψη υψηλού επιπέδου, και παρείχε ειδική συμβουλευτική υπηρεσία για τα προγράμματα μαθητείας και άσκησης το 2013 και το 2014. Από το 2015, ένα κοινό έργο της Επιτροπής και του ΔΟΕ παρέχει προσαρμοσμένη υποστήριξη για την ενίσχυση των εθνικών δυνατοτήτων εκτίμησης και υλοποίησης των συστημάτων «Εγγυήσεων για τη νεολαία». Κατόπιν αιτήματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η Επιτροπή ανέλαβε επίσης την άμεση διαχείριση

18 πιλοτικών προγραμμάτων για τις «Εγγυήσεις για τη νεολαία» σε επτά κράτη μέλη το 2013³⁷. Επιπλέον, το 2015, η Επιτροπή παρείχε εργαλεία ευαισθητοποίησης και προβολής, ώστε να ενθαρρύνει τους νέους να εγγραφούν στους τοπικούς παρόχους, και το εφάρμοσε πιλοτικά σε τέσσερα κράτη μέλη. Έως και εννέα επιπλέον κράτη μέλη θα υποστηριχθούν στις δραστηριότητες προβολής τους για την περίοδο 2016-2017.

...ενώ επίσης βοηθούν τα κράτη μέλη στη δρομολόγηση παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από την ΠΑΝ.

Μόλις θεσπίστηκε το νομικό πλαίσιο για τις διαδικασίες προγραμματισμού για την ΠΑΝ, η Επιτροπή συνέταξε ειδικό έγγραφο καθοδήγησης για την εφαρμογή της ΠΑΝ και κατάρτισε λεπτομερή καθοδήγηση για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των παρεμβάσεων της ΠΑΝ.

Το 2014 και το 2016 οργανώθηκαν δύο ειδικά τεχνικά σεμινάρια για την ΠΑΝ με τις διαχειριστικές αρχές τα οποία συνέβαλαν στην επιτάχυνση του ορισμού των αρχών που εμπλέκονταν στη διαχείριση προγραμμάτων με υποστήριξη ΠΑΝ. Οι διαδικασίες παρακολούθησης και αξιολόγησης συζητούνται τακτικά με τις διαχειριστικές αρχές στο πλαίσιο της επιτροπής του ΕΚΤ και της τεχνικής ομάδας εργασίας του ΕΚΤ και στις συνεδριάσεις της εταιρικής σχέσης αξιολόγησης του ΕΚΤ.

³² <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=521&langId=en&agreementId=5314>

³³ Η πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και η εξομάλυνση της μετάβασης από την εκπαίδευση στην απασχόληση αποτέλεσαν επίσης προτεραιότητες στην ατζέντα αμοιβαίας μάθησης στον τομέα πολιτικών της εκπαίδευσης και της νεολαίας.

³⁴ <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=11490&langId=en>.

³⁵ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1100&langId=en>. Συγκεκριμένα, το δίκτυο αναλαμβάνει την ετήσια παρακολούθηση της εφαρμογής του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία» από τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης.

³⁶ <http://ec.europa.eu/social/youthguarantee>.

³⁷ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1099&langId=el>.

3.2. Ισχυρό πλαίσιο παρακολούθησης: παρακολούθηση της προόδου και υποστήριξη της συνεχούς βελτίωσης

Η ύπαρξη ενός συνολικού πλαισίου παρακολούθησης σε επίπεδο ΕΕ έχει βοηθήσει τα κράτη μέλη να παρακολουθούν την υλοποίηση του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία». Αυτό διατηρεί το θέμα ψηλά στην πολιτική ατζέντα και βοηθά στη συνεχή βελτίωση των εθνικών συστημάτων.

Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο έχει αποδειχθεί καθοριστικό στην αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προκλήσεων που σχετίζονται με την εφαρμογή του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία» στο υψηλότερο επίπεδο. Η πρόοδος εκτιμάται ετησίως στις εκθέσεις ανά χώρα της Επιτροπής και μέσω επανεξετάσεων πολυμερούς εποπτείας από την Επιτροπή Απασχόλησης (ΕΑ). Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις για τη βελτίωση της μετάβασης από το σχολείο στην εργασία αυξήθηκαν ιδιαίτερα το 2014, όταν η πλειονότητα των κρατών μελών έλαβε ειδική σύσταση για τη νεολαία. Το 2015 και 2016, εκδόθηκαν λιγότερες ειδικές συστάσεις για τους νέους. Αυτό οφειλόταν στις μειώσεις της ανεργίας των νέων και στην πρόοδο των κρατών μελών στην αντιμετώπιση των προτεινόμενων μεταρρυθμίσεων, που αποτυπώνουν τον εξορθολογισμό του Εξαμήνου (βλ. το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για την επισκόπηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων για την νεολαία και της προόδου στην υλοποίηση).

Η ΕΑ, με την υποστήριξη της Επιτροπής, ανέπτυξε ένα φιλόδοξο πλαίσιο δεικτών για την παρακολούθηση του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία»³⁸. Τα αποτελέσματα από δύο κύκλους συλλογής δεδομένων, για το 2014 και το 2015, παρουσιάζονται στην παρούσα ανακοίνωση.

Με τον τρόπο αυτόν υλοποιείται η σύσταση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου για τη θέσπιση ολοκληρωμένου συστήματος παρακολούθησης.

Οι υπουργοί Απασχόλησης που συμμετείχαν στο Συμβούλιο Απασχόλησης, Κοινωνικής Πολιτικής, Υγείας και Καταναλωτών τον Μάρτιο του 2016 ενέκριναν τα «*βασικά μηνύματα σχετικά με την πορεία του προγράμματος "Εγγυήσεις για τη νεολαία" μετά το 2016*» της Επιτροπής Απασχόλησης. Τόνισαν τα θετικά αποτελέσματα, ενώ έκαναν έκκληση για διαρκή πολιτική δέσμευση ώστε να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις που σχετίζονται με τις εταιρικές σχέσεις, την προσέγγιση των ΕΕΑΚ και την παρακολούθηση³⁹.

Σχετικά με την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της ΠΑΝ, το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο περιέχει μια σειρά από συγκεκριμένους δείκτες αποτελεσμάτων για την ΠΑΝ που την καθιστά πιο προσανατολισμένη στα αποτελέσματα. Η όλη δομή της ΠΑΝ και η στοχοθέτηση των παρεμβάσεων σε συγκεκριμένες περιφέρειες που πλήττονται περισσότερο από την ανεργία των νέων και στις σχετικές ομάδες-στόχους που διαμένουν στις περιφέρειες αυτές είναι πράγματι μια καινοτομία σε σύγκριση με άλλες δράσεις του ΕΚΤ. Επιπλέον, οι ειδικοί δείκτες αποτελεσμάτων της ΠΑΝ δίνουν τη δυνατότητα να εντοπιστεί αμέσως η σχέση μεταξύ της χρηματοδοτικής υποστήριξης και των αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν για την ομάδα-στόχο.

³⁸ Επιτροπή Απασχόλησης, Πλαίσιο δεικτών για την παρακολούθηση του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία», INDIC/10/12052015/EN-rev.

³⁹ Κύρια μηνύματα για τη μελλοντική πορεία του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία» μετά το 2016, με ενσωμάτωση της έκθεσης της ΕΑ για την τρέχουσα κατάσταση υλοποίησης του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία», ST 6154 2016 INIT.

3.3. Στοχευμένες πρωτοβουλίες που ενισχύουν την παροχή προσφορών καλής ποιότητας

Οι προσπάθειες για τόνωση της παροχής θέσεων μαθητείας και άσκησης, της επιχειρηματικότητας των νέων και της κινητικότητας συνέβαλαν στην αύξηση του αριθμού των προσφορών του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία» και θα μπορούσαν να βελτιωθούν περαιτέρω. Από την έναρξή της το 2013, η Ευρωπαϊκή Συμμαχία για Θέσεις Μαθητείας έχει κινητοποιήσει 31 εθνικές κυβερνήσεις και 120 ενδιαφερομένους για να βελτιωθεί η ποιότητα, η παροχή και η εικόνα της μαθητείας, δημιουργώντας συνολικά 250 000 ευκαιρίες κατάρτισης και εργασίας. Το πλαίσιο ποιότητας του 2014 για την πρακτική άσκηση έχει γίνει σημαντικό σημείο αναφοράς στο πεδίο αυτό. Το Ευρωπαϊκό σύμφωνο για τη νεολαία δρομολογήθηκε τον Νοέμβριο του 2015 από κοινού με τη CSR Europe. Στοχεύει στη δημιουργία 10 000 ποιοτικών εταιρικών σχέσεων μεταξύ επιχειρήσεων και εκπαίδευσης και στην παροχή 100 000 νέων, καλής ποιότητας θέσεων μαθητείας, άσκησης ή εργασίας για πρόσφατους αποφοίτους κατά τα δύο επόμενα έτη. Υποστήριξη στην επιχειρηματικότητα παρέχεται σε νέους με παρεμβάσεις του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία» από τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης στην πλειονότητα των κρατών μελών, σε αρκετές περιπτώσεις στο πλαίσιο ξεχωριστών προγραμμάτων ή έργων.

Το πρόγραμμα «Η πρώτη σου δουλειά μέσω του EURES» έχει προσφέρει στοχευμένη βοήθεια για απασχόληση και εκπαίδευση σε ευρωπαϊκό πλαίσιο και θα μπορούσε να ενισχυθεί περαιτέρω με σκοπό την υποστήριξη της κινητικότητας των νέων. Μεταξύ του 2011 και του 2014, το πρόγραμμα υποστήριξε 4 251 τοποθετήσεις σε θέσεις εργασίας με συνολικό προϋπολογισμό περίπου 12 εκατομμύρια EUR.

Προκειμένου να συμπληρωθεί το υπάρχον βραχυπρόθεσμο (3 εβδομάδες κατά μέσο όρο) πρόγραμμα, εγκαινιάστηκε πρόσφατα ένα πιλοτικό πρόγραμμα για να δοκιμαστεί η μακροπρόθεσμη κινητικότητα των μαθητευόμενων (από 6 έως 12 μήνες) στα κράτη μέλη, με σκοπό την καθιέρωση αργότερα ενός μόνιμου προγράμματος που θα βασίζεται στα διδάγματα που αποκτήθηκαν.

Ευρωπαϊκή συμμαχία για θέσεις μαθητείας

Η Ευρωπαϊκή Συμμαχία για Θέσεις Μαθητείας είναι μια πρωτοβουλία πολλών ενδιαφερομένων (συμμετέχουν κράτη μέλη, κοινωνικοί εταίροι, επιμελητήρια, εταιρείες, πάροχοι επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, επαγγελματικοί φορείς και περιφέρειες) που στοχεύει στην βελτίωση της ποιότητας, της παροχής και της εικόνας της μαθητείας στην Ευρώπη. Η αυξημένη κινητικότητα για τους μαθητευόμενους είναι επίσης σημαντικό θέμα.

Η Επιτροπή παρέχει χρηματοδοτική στήριξη μέσω συγκεκριμένων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+ και μέσω άλλων μέσων. Η Συμμαχία ανέπτυξε σχέδιο δράσης για το 2016 που κάλυπτε 12 βασικές δράσεις προς υλοποίηση κατά τη διάρκεια του έτους.

Το πλαίσιο ποιότητας για την πρακτική άσκηση

Η σύσταση του Συμβουλίου για ένα πλαίσιο ποιότητας για την πρακτική άσκηση υιοθετήθηκε τον Μάρτιο του 2014. Έχει αποδειχθεί καθοριστικό στην υποστήριξη της παροχής ποιοτικών θέσεων πρακτικής άσκησης στο πλαίσιο του προγράμματος

«Εγγυήσεις για τη νεολαία».

Στοχεύει στη βελτίωση της ποιότητας των θέσεων πρακτικής άσκησης (τόσο στην ανοικτή αγορά όσο και με ενεργές πολιτικές για την αγορά εργασίας) μέσω 22 στοιχείων ποιότητας που μπορούν άμεσα να μεταφερθούν στην εθνική νομοθεσία ή σε συμφωνίες με κοινωνικούς εταίρους. Σχετίζονται ιδίως με το περιεχόμενο της μάθησης, τις συνθήκες εργασίας και τη διαφάνεια όσον αφορά τις χρηματοοικονομικές συνθήκες και τις πρακτικές πρόσληψης.

Λεπτομερής επισκόπηση των βημάτων που έχουν γίνει από τα κράτη μέλη κατά την υλοποίηση του πλαισίου ποιότητας για την πρακτική άσκηση παρουσιάζεται σε ειδικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα ανακοίνωση.

3.4. Οι «Εγγυήσεις για τη νεολαία» στο διεθνές θεματολόγιο

Οι «Εγγυήσεις για τη νεολαία» έχουν συγκεντρώσει μεγάλη προσοχή σε διεθνές επίπεδο ως μέρος μιας νέας προσέγγισης στην ΕΕ για την αντιμετώπιση των υψηλών επιπέδων ανεργίας των νέων—μια κοινή ανησυχία και σε άλλες περιοχές του κόσμου. Οι υπουργοί Εργασίας και Απασχόλησης τόσο των χωρών G20 όσο και της Ευρωπαϊκής Συνόδου αναγνώρισαν το πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη νεολαία» ως μεγάλη διαρθρωτική μεταρρύθμιση για τη συστηματική μετάβαση από το σχολείο στην εργασία. Ο ΔΟΕ και ο ΟΟΣΑ παρουσίασαν εμπειρίες από την πρώτη φάση της υλοποίησης του εν λόγω προγράμματος με σκοπό να μοιραστούν τα διδάγματα που αποκτήθηκαν με χώρες εκτός ΕΕ. Επιπλέον, η υλοποίηση του εν λόγω προγράμματος στην ΕΕ αναμένεται να συμβάλει στον ποιοτικό στόχο που τέθηκε για πρώτη φορά για την ανεργία των νέων σε επίπεδο G20, δηλ. τη μείωση της αναλογίας των νέων που απειλούνται περισσότερο να παραγκωνιστούν μόνιμα από την αγορά εργασίας κατά 15% ως το 2025 στις χώρες G20.

Περαιτέρω δυναμική σε παγκόσμιο επίπεδο επήλθε το 2015 με την έγκριση του θεματολογίου του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη με τους 17 στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ). Ο ΣΒΑ 8 αποσκοπεί ειδικά στην προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής ανάπτυξης, απασχόλησης και αξιοπρεπούς εργασίας για όλους, και περιλαμβάνει έναν στόχο για την ουσιαστική μείωση του ποσοστού των νέων εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης μέχρι το 2020, ενώ επιδιώκει την επίτευξη πλήρους και παραγωγικής απασχόλησης και την αξιοπρεπούς εργασίας για όλους, συμπεριλαμβανομένων των νέων, έως το 2030.

Το πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη νεολαία» μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην προσέγγιση της ΕΕ για την επίτευξη των εν λόγω στόχων.

4. ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΚΑΙ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΟΛΑΙΑ»: ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

4.1. Διασφάλιση πλήρους και βιώσιμης υλοποίησης

Θα χρειαστεί συνεχής πολιτική δέσμευση και χρηματοοικονομική στήριξη των «Εγγυήσεων για τη νεολαία» ως μακροπρόθεσμης διαρθρωτικής μεταρρύθμισης, προκειμένου να αποδώσει καρπούς το έργο που έχει γίνει ως τώρα. Η εφαρμογή σε πλήρη

κλίμακα είναι ακόμη πρόσφατη σε ορισμένα κράτη μέλη, καθώς πολλά μέτρα απαιτούν ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις και ευρείες εταιρικές σχέσεις: η αναβάθμιση των πρωτοβουλιών για τη διασφάλιση πλήρους κάλυψης θα πρέπει να επιταχυνθεί έτσι ώστε οι «Εγγυήσεις για τη νεολαία» να αξιοποιηθούν πλήρως. Η επιτάχυνση της υλοποίησης θα περιλαμβάνει επίσης και τη συνέχιση των προσπαθειών παρακολούθησης, τον εξορθολογισμό των υφιστάμενων διαδικασιών συλλογής δεδομένων, την υπέρβαση τεχνικών φραγμών και τη βελτίωση της ποιότητας των δεδομένων που συλλέγονται βάσει του πλαισίου κοινών δεικτών.

4.2. Περισσότερη συμμετοχή των μη εγγεγραμμένων ΕΕΑΚ και των ατόμων με χαμηλή ειδίκευση

Οι «Εγγυήσεις για τη νεολαία» πρέπει να ωφελήσουν όλους τους νέους και όλοι οι νέοι πρέπει να επωφεληθούν από τα πρώτα σημάδια της ανάκαμψης. Ωστόσο, παρά τις σημαντικές προσπάθειες που καταβάλλουν τα κράτη μέλη για να βελτιώσουν την προβολή, οι νέοι που βρίσκονται στις πιο ευάλωτες καταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με χαμηλή ειδίκευση και των μη εγγεγραμμένων ΕΕΑΚ, υποεκπροσωπούνται μεταξύ των δικαιούχων.

Η αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης δεν απαιτεί μόνο πιο αποδοτική προσέγγιση της προβολής, αλλά και διεύρυνση του φάσματος παρεμβάσεων που προτείνονται στο πλαίσιο των τεσσάρων τύπων προσφορών του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία». Μολονότι το όριο των τεσσάρων μηνών είναι βασικό για να διασφαλίζεται η γρήγορη ενεργοποίηση, οι νέοι που αντιμετωπίζουν πολλαπλά εμπόδια συχνά χρειάζονται σύνθετες, χρονοβόρες και εξατομικευμένες παρεμβάσεις για να είναι σε θέση να δεχθούν μια προσφορά. Η διεύρυνση του συνόλου των προσφορών για συνεχή εκπαίδευση, ώστε να συμπεριληφθούν προσεγγίσεις παροχής ευκαιριών και εντατική υποστήριξη που θα παρέχεται από σειρά εταίρων, είναι απαραίτητη για την καλύτερη αντιμετώπιση των αναγκών τους.

4.3. Ενίσχυση της ικανότητας και βελτίωση της ποιότητας των προσφορών

Η βελτίωση του εσωτερικού συντονισμού και η δημιουργία ικανοτήτων θα ενισχύσουν τις ελπιδοφόρες εταιρικές σχέσεις και θα βελτιώσουν την εφαρμογή. Η υλοποίηση του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία» έχει ενδυναμώσει τη συνεργασία μεταξύ των δημόσιων ιδρυμάτων, καθώς και τη συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους παράγοντες. Ωστόσο, το ευρύ πεδίο εφαρμογής του αποκάλυψε επίσης προϋπάρχοντα κενά. Η διαδικασία καθοδηγείται κυρίως από τα υπουργεία Εργασίας, με μικρότερη ανάμειξη των εκπαιδευτικών αρχών και/ή των αρχών για τη νεολαία. Εξάλλου, οι εταίροι, και ιδίως οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης, έχουν αντιμετωπίσει προκλήσεις λόγω του πολύ μεγάλου αριθμού των έργων που πρέπει να αναλάβουν.

Η ενδυνάμωση της συνεργασίας μεταξύ των παρόχων εκπαίδευσης και των εργοδοτών παραμένει κομβική για την διεύρυνση των προσφορών καλής ποιότητας στους νέους. Παρόλο που τα κράτη μέλη έχουν αποπειραθεί να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή των εργοδοτών, η συνδρομή τους στην πράξη είναι αρκετά περιορισμένη ως σήμερα. Αυτό οφείλεται κυρίως στις δύσκολες μακροοικονομικές συνθήκες καθώς και στις δυσκολίες αντιστοίχισης της ζήτησης και της προσφοράς εργασίας, τη χαμηλή συμμετοχή στο σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων και την περιορισμένη διαρθρωμένη συνεργασία με τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης. Η μεγαλύτερη συμμετοχή των εργοδοτών θα βελτίωνε επίσης την πρόβλεψη των μελλοντικών ελλείψεων σε δεξιότητες.

Η θέσπιση καλύτερων μηχανισμών για τη διασφάλιση ότι οι νέοι λαμβάνουν προσφορές υψηλής ποιότητας είναι καθοριστικής σημασίας. Οι προκλήσεις σχετίζονται με τη μικρή

διάρκεια των προσφορών και το γεγονός ότι οι προσφορές συνεχούς εκπαίδευσης δεν διασφαλίζουν πάντα ότι έχει επιτευχθεί το μαθησιακό αποτέλεσμα (π.χ. ένα ελάχιστο επίπεδο βασικών δεξιοτήτων) ή ότι θα οδηγήσουν σε κάποιο αναγνωρισμένο προσόν. Άλλες προκλήσεις σχετίζονται με την έλλειψη ρύθμισης των προσφορών πρακτικής άσκησης στην ανοικτή αγορά όσον αφορά τη διαφάνεια των προσλήψεων, τη διάρκεια και την αναγνώριση. Παρόλο που οι διαφοροποιήσεις στην ποιότητα των προσφορών εξαρτώνται κυρίως από τις εθνικές αγορές εργασίας, προκύπτουν επίσης από το αν και πόσο «καλής ποιότητας» προσφορές έχουν προσδιοριστεί και παρασχεθεί στην πράξη. Για παράδειγμα, όταν μια προσφορά καλής ποιότητας είναι άμεσα ή έμμεσα προσδιορισμένη, οδηγεί κατά κανόνα σε βιώσιμο αποτέλεσμα⁴⁰ και προσωπική ικανοποίηση του νέου. Λίγα μόνο κράτη μέλη έχουν θεσπίσει ελάχιστα ποιοτικά κριτήρια, μεταξύ άλλων για την παρακολούθηση των «Εγγυήσεων για τη νεολαία».

Η Επιτροπή, από κοινού με τον ΔΟΕ, εργάζεται για την ταυτοποίηση των κύριων στοιχείων που συνιστούν μια προσφορά καλής ποιότητας στο πλαίσιο του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία». Αυτό αποτελεί μέρος της ανταπόκρισης της Επιτροπής στη σύσταση του Ελεγκτικού Συνεδρίου για την προώθηση μιας δέσμης ποιοτικών χαρακτηριστικών για τις προσφορές του προγράμματος «Εγγυήσεις για τη νεολαία». Επιπλέον, η Επιτροπή θα διερευνήσει τη δυνατότητα να συζητήσει τη θέσπιση προτύπων για τα ποιοτικά κριτήρια στο πλαίσιο των εργασιών για την παρακολούθηση των «Εγγυήσεων για τη νεολαία» στην ΕΑ.

5. ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ: ΕΔΡΑΙΩΣΗ ΤΩΝ «ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΟΛΑΙΑ» ΚΑΙ ΠΛΗΡΗΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ.

Η ευημερία και ο τρόπος ζωής της Ευρώπης βασίζονται στο μεγαλύτερό της πλεονέκτημα: τους ανθρώπους της. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αναλάβει δράση ώστε η απασχόληση, η ανάπτυξη, οι επενδύσεις και η κοινωνική δικαιοσύνη να βρεθούν στο επίκεντρο του θεματολογίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έχει αναγάγει τη μάχη κατά της ανεργίας, ιδίως της ανεργίας των νέων, σε βασική προτεραιότητα.

Παρά τις πρόσφατες βελτιώσεις, η ανεργία και η αεργία των νέων εξακολουθούν να υπερβαίνουν τα προ κρίσης επίπεδα και απαιτούν συνεχείς προσπάθειες. Οι «Εγγυήσεις για τη νεολαία» άνοιξαν τον δρόμο για πιο αποτελεσματική στήριξη στους νέους κατά τη μετάβασή τους από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας.

Προτεραιότητα πρέπει να δοθεί τώρα στη συνέχιση της πλήρους ανάπτυξης των εθνικών συστημάτων «Εγγυήσεων για τη νεολαία», με την επιτάχυνση και διεύρυνση της υλοποίησής τους, ενώ παράλληλα θα πρέπει να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις που έχουν ανακύψει και να χαραχτούν πιο αποτελεσματικές παρεμβάσεις με τη στήριξη της ΠΑΝ και του ΕΚΤ. Η παρούσα ανακοίνωση συμβάλλει στην εν λόγω διαδικασία καθώς καταδεικνύει τους κύριους παράγοντες της επιτυχίας και εντοπίζει τους τομείς στους οποίους πρέπει να αναληφθούν περαιτέρω δράσεις. Η Επιτροπή θα υποστηρίξει περαιτέρω την αμοιβαία μάθηση και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών.

Τα κράτη μέλη θα συνεχίσουν να χρησιμοποιούν τους πόρους της ΠΑΝ μέχρι το 2018, αρκεί να υπάρχει ακόμη διαθέσιμη χρηματοδότηση από την περίοδο 2014-2015. Για να καταστεί

⁴⁰ Μια προσέγγιση που βασίζεται στο αποτέλεσμα θεωρεί ότι, γενικά, μια προσφορά είναι καλής ποιότητας εάν το άτομο που επωφελείται από αυτή αποκομίζει βιώσιμη παραμονή στην αγορά εργασίας. Δηλαδή, ο επωφελούμενος δεν επιστρέφει στην ανεργία ή την αεργία μετά το πέρας της προσφοράς· επομένως, μια προσφορά «καλής ποιότητας» μπορεί να κριθεί εκ του αποτελέσματός της.

δυνατή η συνέχιση της ΠΑΝ, η Επιτροπή, στο πλαίσιο της επανεξέτασης του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2014-2020⁴¹, πρότεινε να συμπληρωθούν οι αρχικοί πόροι της ΠΑΝ με 1 δισ. EUR κατά την περίοδο 2017-2020. Το ποσό αυτό θα συμπληρωθεί από ίση συνεισφορά από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Η διασφάλιση επαρκών πρόσθετων χρηματοδοτικών πόρων της ΕΕ για την ανεργία των νέων από το 2017 και έπειτα παραμένει κύρια προτεραιότητα για την Επιτροπή.

Όπως ορίζεται στην επιστολή δήλωσης προθέσεων του 2016, η Επιτροπή σκοπεύει να εντείνει τις προσπάθειές της για τη στήριξη των νέων γενικότερα, και τα μέσα των «Εγγυήσεων για τη νεολαία» θα πρέπει να ανταποκριθούν πλήρως στον ρόλο τους ως μέρους ενός ευρύτερου συνόλου πρωτοβουλιών για τους νέους.

Για παράδειγμα, ο Πρόεδρος Juncker, στην ομιλία του για την κατάσταση της Ένωσης στις 14 Σεπτεμβρίου 2016, ανακοίνωσε τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης. Το Σώμα θα διέπεται από τις θεμελιώδεις αξίες της ΕΕ, τη συμμετοχή και την αλληλεγγύη, και θα προσφέρει στους νέους κάτω των 30 ετών που έχουν κοινωνική ευαισθησία, είτε επωφελούνται από τις «Εγγυήσεις για τη νεολαία» είτε όχι, την ευκαιρία να βοηθήσουν και να υποστηρίξουν άλλους και να αποκτήσουν νέες δεξιότητες και εμπειρία, είτε στη χώρα τους είτε σε άλλο κράτος μέλος.

Όσον αφορά τη μαθητεία, η εφαρμογή πιλοτικού προγράμματος για πιο μεγάλη σε διάρκεια κινητικότητα των μαθητευομένων θα παράσχει τις απαραίτητες γνώσεις και την εμπειρία ώστε να σχεδιαστεί ένα μονιμότερο πρόγραμμα στο εγγύς μέλλον. Επιπλέον, η ανάπτυξη ενός ποιοτικού πλαισίου για τη μαθητεία θα συμπληρώσει την υπάρχουσα στρατηγική, που στοχεύει στο να αξιοποιήσει τη μαθητεία και να την καταστήσει ελκυστικότερη τόσο για τους νέους όσο και για τις εταιρείες.

Αυτή η ατζέντα πολιτικής για τους νέους, ιδίως η αρχή της ενεργού υποστήριξης για βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας και η δέσμευση για αναβάθμιση των δεξιοτήτων και των προσόντων τους, αποτελεί σημαντικό μέρος των ευρύτερων προσπαθειών που καταβάλλει η Επιτροπή για να προωθήσει την ανοδική σύγκλιση εντός και μεταξύ των κρατών μελών. Αυτό είναι επίσης το σκεπτικό του **ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων**, ο οποίος αποτελεί επί του παρόντος αντικείμενο ευρείας διαβούλευσης, και τον οποίο η Επιτροπή θα παρουσιάσει τον επόμενο χρόνο.

⁴¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για την ενδιάμεση επανεξέταση/αναθεώρηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2014-2020 [COM (2016) 603].

Παράρτημα – Εξωτερικές εκθέσεις και αξιολογήσεις για τις «Εγγυήσεις για τη νεολαία».

- [Eurofound \(2015\), 'Beyond the Youth Guarantee. Lessons learned in the first year of implementation', Background document prepared by Eurofound as a contribution to the informal EPSCO meeting, 16-17 July 2015, Luxembourg](#)
- [European Commission \(2015\), Piloting Youth Guarantee Partnerships on the Ground. A Report on the European Parliament Preparatory Action \(EPPA\) on the Youth Guarantee](#)
- [European Network of Public Employment Services \(2014\), Catalogue of PES measures for the implementation of the Youth Guarantee](#)
- [European Network of Public Employment Services \(2015\), Report on PES practices for the outreach and activation of NEETs](#)
- [European Network of Public Employment Services \(2015\), Report on PES implementation of the Youth Guarantee, July 2015,](#)
- [European Network of Public Employment Services \(2016\), Report on PES implementation of the Youth Guarantee, September 2016 \(forthcoming\)](#)
- [European Policy Centre \(2015\), One year after the youth guarantee: policy fatigue or signs of action?, Claire Dhéret and Martina Morosi; Policy Brief 27, May 2015](#)
- [European Policy Centre \(2016\), Towards a europeanisation of youth employment Policies? A comparative analysis of regional Youth Guarantee policy designs, by Claire Dhéret and Julie Roden, Issue Paper, No. 81, September 2016](#)
- [European Youth Forum \(2014\) Youth Organisations and the Youth Guarantee in Europe, Strategic Dialogue with civil society](#)
- [ILO \(2015\), The Youth Guarantee programme in Europe: Features, implementation and challenges](#)
- [OECD \(2014\), The local implementation of Youth Guarantees: Emerging lessons from European Experiences](#)